

KGP-4101-004-00/2014
Nr ewid. 12/2015/P/14/020/KGP

Informacja o wynikach kontroli

**RESTRUKTURYZACJA PRZEDSIĘBIORCÓW
PRZEZ AGENCJĘ ROZWOJU PRZEMYSŁU S.A.
FINANSOWANA ZE ŚRODKÓW
FUNDUSZU RESTRUKTURYZACJI PRZEDSIĘBIORCÓW**

DEPARTAMENT GOSPODARKI,
SKARBU PAŃSTWA I PRYWATYZACJI

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

WIZJA

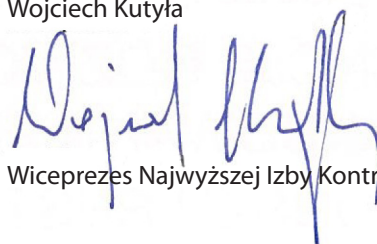
Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

Dyrektor Departamentu Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji:
Sławomir Grzelak

Akceptuję:

Wojciech Kutyla

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Zatwierdzam:

Prezes Najwyższej Izby Kontroli

Krzysztof Kwiatkowski

Warszawa, dnia 4.03.2015r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

WPROWADZENIE	5
1. ZAŁOŻENIA KONTROLI	6
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI.....	7
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności.....	7
2.2. Synteza wyników kontroli.....	8
2.3. Uwagi końcowe i wnioski.....	10
3. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI	12
3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych	12
3.1.1. Akty prawa unijnego.....	12
3.1.2. Prawo krajowe	13
3.1.3. Uwarunkowania ekonomiczno-organizacyjne kontrolowanej działalności	15
3.2. Istotne ustalenia kontroli.....	17
3.2.1. Działania Agencji Rozwoju Przemysłu w zakresie pomocy lub wsparcia niebędącego pomocą publiczną	17
3.2.1.1. Planowanie	17
3.2.1.2. Zasady naboru i rozpatrywania wniosków przedsiębiorców	18
3.2.1.3. Monitorowanie i kontrola realizacji umów o udzielenie pomocy publicznej.....	21
3.2.1.4. Zasady gospodarowania środkami pochodzącymi z FRP	22
3.2.1.5. Wsparcie ze środków pochodzących z FRP dla spółki PGZ S.A.	23
3.2.1.6. Pomoc ze środków pochodzących z FRP dla jednostek ochrony zdrowia.....	24
3.2.2. Wykorzystanie środków na pomoc i wsparcie niebędące pomocą publiczną przez przedsiębiorców.....	25
3.2.2.1. Prawidłowość wykorzystania pomocy oraz jej efekty	25
3.2.2.2. Realizacja obowiązków informacyjnych przez beneficjentów	27
4. INFORMACJE DODATKOWE	28
4.1. Przygotowanie kontroli.....	28
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	28
5. ZAŁĄCZNIKI	29

Wykaz stosowanych skrótów i pojęć

FRP lub Fundusz	Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców
MSP	Ministerstwo Skarbu Państwa
ARP S.A. lub Agencja	Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
KE	Komisja Europejska
TFUE lub Traktat	<i>Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej</i> (Dz.Urz. UE 2012 C 326 s. 47)
Beneficjent	Przedsiębiorca, który uzyskał wsparcie finansowe od ARP S.A.
Wniosek	Pisemne wystąpienie przedsiębiorcy o udzielenie pomocy publicznej na ratowanie i/lub restrukturyzację
Wytyczne	<i>Wytyczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw</i> (Dz.Urz. UE C 244 z 1 października 2004 r., s. 2 oraz Dz.Urz. UE C 296 z 2 października 2012 r., s. 3)
Zbiór zasad i procedur	Zbiór zasad i procedur dotyczących udzielania i monitorowania przez ARP S.A. pomocy indywidualnej na ratowanie i na restrukturyzację ze środków finansowych, o których mowa w art. 56 ust. 5 <i>ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji</i> (Uchwała RN ARP S.A. Nr 89/VIII/2011 z dnia 27 października 2011 r.)
Notyfikacja	Powiadomienie Komisji Europejskiej zgodnie z art. 108 ust. 3 <i>TFUE</i> o zamiarze udzielenia pomocy publicznej dla uzyskania oceny zgodności pomocy publicznej z rynkiem wewnętrznym
Decyzja KE	Dokument informujący o zgodności (lub nie) projektu w sprawie udzielenia pomocy publicznej z rynkiem wewnętrznym. Wydawana jest w ciągu 2 miesięcy (lub 20 dni roboczych w procedurze uproszczonej), od otrzymania kompletu informacji i dokumentów
Pomoc publiczna	Wszelkie wsparcie ze strony państwa, które spełnia przesłanki określone w art. 107 ust. 1 <i>TFUE</i> , tj.: przyznawane jest przez Państwo lub pochodzi ze środków państwowych, udzielane jest na warunkach korzystniejszych niż oferowane na rynku, ma charakter selektywny (preferuje określone przedsiębiorstwo lub przedsiębiorstwa albo produkcję określonych towarów), nie może powodować zakłócenia konkurencji oraz wpływać na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi UE
Pomoc publiczna na ratowanie	Ograniczone w czasie zwrotne wsparcie płynności finansowej przedsiębiorcy, w formie pożyczki lub poręczenia, w celu umożliwienia prowadzenia działalności gospodarczej do czasu otrzymania od KE zgody na realizację planu restrukturyzacji (w oparciu o pomoc publiczną) lub likwidacji
Pomoc publiczna na restrukturyzację	Pomoc finansowa, udzielana w formie pożyczki, poręczenia lub dokapitalizowania, w oparciu o plan restrukturyzacji, określający działania mające na celu przywrócenie przedsiębiorstwu długookresowej rentowności oraz zdolności do samodzielnego istnienia i konkurowania na rynku

Celem pomocy publicznej udzielanej ze środków państwowego funduszu celowego jakim jest Fundusz Restrukturyzacji Przedsiębiorców¹, jest wsparcie przedsiębiorcy znajdującego się w trudnej sytuacji ekonomiczno-finansowej w przywróceniu mu pełnej zdolności do funkcjonowania na rynku bez konieczności dalszego wspierania środkami publicznymi lub w jego działalności – do czasu przygotowania planu restrukturyzacji. Celem wsparcia niebędącego pomocą publiczną jest umożliwienie przedsiębiorcy realizacji działań prowadzących do poprawy rentowności oraz efektywności prowadzonej działalności gospodarczej.

Udzielanie pomocy publicznej lub wsparcia niebędącego pomocą publiczną ze środków zgromadzonych w Funduszu, należy do ustawowych² zadań Ministra Skarbu Państwa³ oraz Agencji Rozwoju Przemysłu S.A.⁴ Minister SP wyznaczony został do udzielania pomocy małym lub średnim przedsiębiorcom, natomiast ARP S.A. do jej przekazywania dużym przedsiębiorcom bez względu na ich status własnościowy oraz do udzielania im wsparcia niebędącego pomocą publiczną. W latach 2011–2014 stan środków pochodzących z FRP, jakimi Agencja dysponowała na ten cel, utrzymywał się w wysokości ok. 1 mld zł.

Niniejsza kontrola jest dopełnieniem przeprowadzonej w 2012 r. kontroli⁵ dotyczącej restrukturyzacji małych i średnich przedsiębiorców finansowanej ze środków pochodzących z FRP. W wyniku tej kontroli negatywnie oceniono działania Ministra SP, związane z udzielaniem pomocy na ratowanie i restrukturyzację, niewielkie wykorzystanie środków Funduszu oraz bardzo niską efektywność tej pomocy.

---

¹ Dalej: FRP lub Fundusz.

² Ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji – Dz.U. z 2013 r., poz. 216 ze zm. Dalej: *ustawa o kip*.

³ Dalej: Minister SP.

⁴ Dalej: ARP S.A. lub Agencja.

⁵ Informacja o wynikach kontroli pt. Restrukturyzacja przedsiębiorców finansowana ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców (nr ewid. 178/2012/P/12/052/KGP). Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2010 r. do 30 czerwca 2012 r.

Cel kontroli

Głównym celem niniejszej kontroli było dokonanie oceny działań ARP S.A. związanych z udzielaniem pomocy publicznej lub wsparcia niebędącego pomocą publiczną przedsiębiorcom oraz efektywność tej pomocy. Celami szczegółowymi kontroli było dokonanie oceny:

1. Zgodności udzielanej przez ARP S.A. pomocy i wsparcia z celami procesów restrukturyzacyjnych w gospodarce, wyznaczonymi przez Ministra SP⁶ i podmioty reprezentujące w spółkach Skarb Państwa, w tym zwłaszcza w zakresie restrukturyzacji przedsiębiorstw przed zamierzoną ich prywatyzacją.
2. Działań ARP S.A. w zakresie:
  - ♦ wykorzystania środków pochodzących z FRP,
  - ♦ informowania potencjalnych beneficjentów o możliwości i warunkach korzystania ze środków pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację lub na wsparcie niebędące pomocą publiczną,
  - ♦ legalności i rzetelności rozpatrywania przez Agencję wniosków przedsiębiorców o udzielenie pomocy publicznej lub wsparcia,
  - ♦ celowości i gospodarności przyznawania pomocy lub wsparcia w określonej formie i wysokości,
  - ♦ rzetelności monitorowania i kontroli wywiązywania się beneficjentów ze zobowiązań określonych w umowach oraz osiągniętych efektów (skuteczności) udzielonej pomocy lub wsparcia.
3. Legalności i gospodarności wykorzystania przez przedsiębiorców otrzymanej pomocy publicznej lub wsparcia oraz jej efektów, w tym:
  - ♦ zgodności z przeznaczeniem (określonym umową) wykorzystania otrzymanych środków,
  - ♦ realizacji planu restrukturyzacji (osiągnięcie ustalonych w umowach celów i wskaźników),
  - ♦ sytuacji ekonomicznej beneficjenta po wykorzystaniu otrzymanej pomocy publicznej lub wsparcia,
  - ♦ wywiązywania się z obowiązków informacyjnych i sprawozdawczych zawierających ocenę wykorzystania otrzymanych środków.

Badania kontrolne

Badaniami kontrolnymi objęto lata 2011–2014 (III kwartały).

Skontrolowano ARP S.A. oraz trzech przedsiębiorców i cztery jednostki ochrony zdrowia, którzy skorzystali z pomocy lub wsparcia w okresie objętym kontrolą. W ramach prowadzonej kontroli w ARP S.A. analizie poddano dokumentację sześciu podmiotów, które korzystały z pomocy publicznej lub wsparcia niebędącego pomocą publiczną. Wykaz skontrolowanych podmiotów zawiera załącznik nr 1 do niniejszej Informacji.

Czynności kontrolne

Kontrolę przeprowadził Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji w okresie od 6 sierpnia 2014 r. do 15 grudnia 2014 r.

⁶ Dokumenty MSP: Plan prywatyzacji na lata 2012–2013 r. z marca 2012 r. i Kierunki prywatyzacji majątku Skarbu Państwa w 2014 r. z września 2013 r.

2.1 Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia⁷ pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. w zakresie udzielania w latach 2011–2014 (III kw.) pomocy publicznej i wsparcia niebędącego pomocą publiczną ze środków pochodzących z Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców.

W świetle powyższej oceny, pozostaje aktualny wniosek NIK z poprzedniej kontroli przeprowadzonej w Ministerstwie Skarbu Państwa, dotyczący rozważenia powierzenia zadań w zakresie udzielania pomocy lub wsparcia niebędącego pomocą publiczną – wyspecjalizowanej w tym zakresie ARP S.A.

Wyniki kontroli przeprowadzonych u siedmiu beneficjentów, którzy uzyskali pomoc na łączną kwotę 432,2 mln zł nie wykazały istotnych nieprawidłowości wpływających na ogólną pozytywną ocenę efektywności wykorzystania przekazanych środków. W dwóch przypadkach (dot. szpitali w Łomży⁸ i Bydgoszczy⁹) przyznana pomoc nie przyniosła dotychczas oczekiwanych rezultatów, tj. przywrócenia trwałej płynności finansowej, przy czym w jednostkach tych nadal trwają procesy restrukturyzacyjne.

Udzielając pomocy publicznej lub wsparcia Agencja stwarzała warunki efektywnego wykorzystania środków publicznych przez beneficjentów (dużych przedsiębiorców) oraz dbała o należyte zabezpieczenie ich zwrotu. Poprzez monitorowanie wykorzystania środków, Agencja wpływała na beneficjentów w celu wykorzystywania przez nich otrzymanych środków zgodnie z przeznaczeniem określonym w stosownych umowach oraz terminowego wywiązywania się ze zobowiązań finansowych i sprawozdawczych.

Podejmując powyższe działania, Agencja rzetelnie stosowała przyjęte procedury wewnętrzne¹⁰ – poza dwoma przypadkami. W jednym z nich odstąpiono od wymogu przedłożenia biznesplanu lub planu restrukturyzacji (dotyczyło to Polskiej Grupy Zbrojeniowej S.A.). W drugim – wystąpił szereg nieprawidłowości polegających na odstępstwach od warunków udzielenia finansowania, wynikających z obowiązującego w ARP S.A. wewnętrznego *Zbioru zasad udzielania wsparcia* (dotyczyło to FPW Lease Sp. z o.o.). W obu przypadkach wsparcie

⁷ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości lub negatywna.

⁸ Szpital Wojewódzki im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Łomży.

⁹ Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr. A. Jurasza w Bydgoszczy.

¹⁰ Uchwała nr 1 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia ARP S.A. z dnia 27 kwietnia 2005 r. w sprawie przyjęcia Zasad udzielania wsparcia finansowego (zmienione uchwałą NWZ ARP S.A. z dnia 31 marca 2006 r.) – dalej: *Zasady udzielania wsparcia finansowego WZ*, „Zbiór zasad i procedur dotyczących udzielania i monitorowania przez ARP S.A. pomocy indywidualnej na ratowanie i na restrukturyzację ze środków finansowych, o których mowa w art. 56 ust. 5 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji” z 2011 r. (dalej *Zbiór zasad udzielania pomocy*) oraz „Zbiór zasad i procedur udzielania wsparcia finansowego niebędącego pomocą publiczną przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. ze środków, o których mowa w art. 56 ust. 5 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji” z 2011 r., zmieniony w sierpniu 2012 r. (dalej *Zbiór zasad udzielania wsparcia*). *Zbiór zasad udzielania pomocy* reguluje także stosowanie ich odpowiednio do udzielania indywidualnej pomocy na ratowanie i/lub restrukturyzację niespełniającej przesłanek art. 107 ust. 1 *TFUE* i nieudzielanej na podstawie art. 346 *TFUE*, tj. niewymagającej notyfikacji do Komisji Europejskiej (np. pomocy dla jednostek służby zdrowia). *Zbiór zasad udzielania wsparcia* reguluje wsparcie udzielane na warunkach komercyjnych i nie dotyczy przedsiębiorców znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej, celem wsparcia jest poprawa rentowności oraz efektywności prowadzonej działalności gospodarczej. Wsparcie jest udzielane na podstawie kompleksowego dokumentu (Planu restrukturyzacji/Biznes planu przedsiębiorcy), określającego niezbędne działania, w tym inwestycje, prowadzące do poprawy rentowności oraz efektywności prowadzonej działalności.

zostało udzielone przedsiębiorcom powiązanim kapitałowo ze Skarbem Państwa lub ARP S.A. Środki przekazane tym przedsiębiorcom w wysokości 322,4 mln zł, stanowiły 25,6% całości pomocy i wsparcia ze środków pochodzących z FRP w latach 2011–2014 (III kw.).

Przy zawieraniu umów pomocy dla jednostek ochrony zdrowia nie był przestrzegany wymóg informowania beneficjenta o braku obowiązku notyfikacji pomocy do Komisji Europejskiej¹¹, wynikający z art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej¹².

2.2 Synteza wyników kontroli

1. ARP S.A. określiła i stosowała szczegółowe zasady oraz tryb udzielania przedsiębiorcom pomocy publicznej i wsparcia niebędącego pomocą publiczną, ze środków pochodzących z Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców, o których mowa w art. 56 ust. 5 ustawy o kip¹³. Stwierdzone odstępstwa lub nieprawidłowości w stosowaniu ww. procedur wewnętrznych dotyczyły dwóch spośród 13 podmiotów¹⁴, tj. udzielenia wsparcia dla Polskiej Grupy Zbrojeniowej S.A.¹⁵ i FPW Lease Sp. z o.o.¹⁶ (str. 18–20, 23 Informacji)
2. W okresie objętym kontrolą (2011–2014 r. III kw.) żaden z przedsiębiorców, któremu ARP S.A. udzieliła pomocy i wsparcia ze środków otrzymanych z FRP nie został postawiony w stan upadłości po dokonanej restrukturyzacji, co wskazuje na efektywne wykorzystanie środków publicznych. Udzielane dofinansowanie pozwalało na opracowanie planów restrukturyzacji oraz stwarzało warunki do ich realizacji, a w efekcie do osiągnięcia poprawy sytuacji ekonomicznej lub przywrócenia rentowności prowadzonej działalności. Otrzymane pożyczki były spłacane terminowo. (str. 22, 25 Informacji)
3. W latach 2011–2014 (do października) nie stwierdzono przypadku odmowy lub zawieszenia przez Agencję procedury rozpatrywania wniosku o udzielenie pomocy publicznej lub wsparcia, wskutek braku środków przeznaczonych na ten cel. W tym okresie Agencja udzieliła pomocy i wsparcia na łączną kwotę 1 414,5 mln zł. Działania Agencji w powyższym zakresie prowadzone były w sposób ciągły i nie były ograniczane terminami naborów wniosków. NIK nie stwierdziła nieprawidłowości w powyższym zakresie. (str. 18–19 Informacji)
4. NIK zwraca uwagę, że zaangażowanie kapitałowe ARP S.A. w spółkę PGZ w postaci wniesienia wkładu gotówkowego pochodzącego ze środków otrzymanych z FRP w wysokości 172 mln zł oraz pośrednio ze środków pochodzących z FRP (certyfikaty Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Aktywów Niepublicznych MARS¹⁷ o wartości rynkowej 251,4 mln zł) nastąpiło na wstępnym etapie tworzenia grupy kapitałowej. Nie doszło przy tym do naruszenia przepisów ogólnie obowiązujących. Zobowiązanie do finansowego zaangażowania w działalność PGZ

¹¹ Dalej: KE.

¹² Dz.U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 ze zm.

¹³ 1/3 corocznych przychodów FRP przekazywana na podwyższenie corocznie kapitału zakładowego ARP S.A.

¹⁴ Bezpośrednio kontrola objęła siedem podmiotów, natomiast dodatkowo analizie poddano dokumentację pomocy publicznej lub wsparcia udzielonego sześciu podmiotom: PZL Sędziszów S.A.; Mesko AGD Sp. z o.o.; HW Pietrzak Holding S.A.; FPW Lease Sp. z o.o.; Szpital Wojewódzki im. Jędrzeja Śniadeckiego w Białymstoku; Polska Grupa Zbrojeniowa S.A.

¹⁵ Dalej: PGZ. Spółka ze 100% udziałem Skarbu Państwa zarejestrowana w KRS w dniu 5 grudnia 2013 r. z kapitałem zakładowym 200 tys. zł. PGZ miała pozostać spółką z większościami udziałem SP.

¹⁶ Dalej: FPWL.

¹⁷ Dalej: FIZ MARS.

wynikało ze strategicznych dokumentów rządowych¹⁸ w ramach planowanej konsolidacji struktury krajowego przemysłowego potencjału obronnego¹⁹ oraz zwiększenia inwestycji w polski przemysł obronny. Wyłączenie oceny biznesplanu PGZ lub oceny strategii PGZ, która uprawdopodobniałaby zwrot zainwestowanych środków stanowiło uznaniową decyzję Walnego Zgromadzenia ARP S.A., poprzedzoną stosownymi uchwałami Zarządu i Rady Nadzorczej Agencji, będącymi reakcją na wystąpienie Ministra SP²⁰, wskazującego na konieczność sfinansowania uruchomienia statutowej działalności spółki PGZ.

NIK podkreśla, że standardowo ARP S.A., rozpatrując zaangażowanie finansowe na zasadzie wsparcia niebędącego pomocą publiczną, analizuje m.in. wniosek (PGZ nie złożyła wniosku o wsparcie) oraz kompleksowy dokument – plan restrukturyzacji/biznesplan przedsiębiorcy, który określa niezbędne działania, w tym inwestycyjne prowadzące do poprawy rentowności oraz efektywności prowadzonej działalności oraz zakłada, że realizacja projektu zapewni odpowiednią stopę zwrotu z zainwestowanego kapitału. W przedmiotowym przypadku nie określono kiedy docelowo ARP S.A. będzie mogła zbyć akcje i odzyskać środki zaangażowane we wsparcie finansowe spółki PGZ. (str. 23–24 Informacji)

5. W zakresie finansowania procesów restrukturyzacyjnych, szczególnym rodzajem działalności ARP S.A. była pomoc na ratowanie i/lub restrukturyzację dla jednostek sektora ochrony zdrowia. W kontrolowanym okresie Agencja udzieliła pomocy w kwocie 400,9 mln zł dla dziewięciu szpitali. W umowach zawieranych ze szpitalami nie zamieszczano wymaganej art. 38 ust. 1 ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej klauzuli informującej beneficjenta, że udzielenie mu pomocy nie wymagało jej notyfikacji do Komisji Europejskiej²¹ z uwagi na brak przesłanki naruszenia konkurencji. (str. 24–25 Informacji)
6. W zawieranych umowach ARP S.A. zagwarantowała sobie prawo przeprowadzania kontroli w siedzibie beneficjenta w zakresie sposobu wydatkowania pomocy lub wsparcia oraz stanu zabezpieczeń pożyczki. Agencja standardowo monitorowała wydatkowanie przez beneficjentów środków pochodzących z FRP w oparciu o przesyłanie kwartalnie sprawozdania i załączone do nich kopie dokumentów księgowych. (str. 21, 27 Informacji)
7. Finansowe rezultaty kontroli – do kategorii kwot wydatkowanych w następstwie działań stanowiących naruszenie prawa przez ARP S.A. zakwalifikowano udzielenie pożyczek spółce FPW Lease Sp. z o.o. w wysokości 150,4 mln zł na zakup trzech samolotów, w tym dwóch do obsługi przewozu najważniejszych osób w państwie. W tym przypadku ARP S.A. naruszyła szereg własnych zasad dotyczących udzielania wsparcia, w tym m.in.: przyjęto nieprawidłowe oprocentowanie i zabezpieczenie zwrotu pożyczki, brak było wkładu własnego beneficjenta pomocy przy planowanych zakupach, co może wskazywać na udzielenie wsparcia na zasadach preferencyjnych.

¹⁸ Strategia rozwoju systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022, przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą z dnia 9 kwietnia 2013 r.

¹⁹ Przemysłowy potencjał obronny zdefiniowany jest w ustawie z dnia 7 października 1999 r. o wspieraniu restrukturyzacji przemysłowego potencjału obronnego i modernizacji technicznej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 83, poz. 932 ze zm.) i rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 października 2010 r. w sprawie wykazu spółek, przedsiębiorstw państwowych i jednostek badawczo-rozwojowych, prowadzących działalność na potrzeby bezpieczeństwa i obronności państwa, a także spółek realizujących obrót z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa oraz dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa (Dz.U. Nr 198, poz. 1313).

²⁰ Pismo znak DSK-PC-5232-7/14 (MSP/DSK/434/14) z dnia 7 marca 2014 r.

²¹ Dalej też KE lub Komisja.

2.3 Uwagi końcowe i wnioski

Zgodnie z przepisami *ustawy o kip*, środki pochodzące z FRP, powinny być przeznaczane na pomoc w celu ratowania i/lub restrukturyzacji przedsiębiorców oraz na wsparcie niebędące pomocą publiczną. Ustalenia niniejszej kontroli (poza zastrzeżeniami formalnymi odnoszącymi się do udzielenia wsparcia w dwóch przypadkach oraz pomocy dla jednostek ochrony zdrowia) potwierdzają pozytywną ocenę działalności ARP S.A. w zakresie gospodarowania środkami pochodzącymi z Funduszu oraz efektywność udzielanej pomocy i wsparcia.

Co do zasady, Prezes UOKiK nie kwestionował możliwości udzielania pomocy zakładom opieki zdrowotnej²². Przyjmując to stanowisko, NIK założyła, że nie zachodzi obawa naruszenia zasad konkurencji, gdy system opieki zdrowotnej jest finansowany ze środków publicznych i gdy samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej²³ udzielają świadczeń zdrowotnych, zaś innych świadczeń jedynie incydentalnie. NIK zgłasza jednak uwagę co do zgodności z celami statutowymi Agencji (powołanej przede wszystkim do wspomaganie rozwoju poszczególnych gałęzi przemysłu i przedsięwzięć o charakterze gospodarczym²⁴) pomocy udzielanej jednostkom ochrony zdrowia. Jednostki te podlegają bowiem innym zasadom finansowania i wspomaganie niż podmioty ze sfery przemysłu²⁵. Zatem, udzielającym pomocy jednostkom ochrony zdrowia z przeznaczeniem na ich restrukturyzację powinny być organy tworzące lub Minister Zdrowia jako regulator systemu opieki zdrowotnej, ze środków przeznaczonych na ten cel, innych niż przychody z prywatyzacji, których dysponentem jest Minister SP.

Ponadto, mając na uwadze nowe *Wytyczne wspólnotowe*, mające zastosowanie od 1 sierpnia 2014 r.²⁶ środki pomocy na rzecz dużych przedsiębiorstw, w każdym przypadku, w tym także w odniesieniu do podmiotów świadczących usługi w ogólnym interesie gospodarczym (pkt 37 i 99–103), należy indywidualnie zgłaszać KE do notyfikacji. Analizując zatem przesłanki dopuszczalności pomocy przekształconym spzoz w spółki prawa handlowego, jak i nieprzekształconym (kwalifikującym się

²² Zgodnie ze stanowiskiem UOKiK „w ocenie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wsparcie udzielane ze środków publicznych na rzecz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (z uwagi na specyfikę ich funkcjonowania i kształt publicznego systemu opieki zdrowotnej), co do zasady, nie wpływa negatywnie na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi, dlatego też nie znajdują do niego zastosowania reguły dotyczące udzielania pomocy publicznej”. <http://www.uokik.gov.pl/wyjasnienia2.php#faq759>

²³ Dalej: spzoz.

²⁴ ARP S.A. przyjęła zasadę finansowania przedsiębiorstw przemysłowych. Statutowy przedmiot działalności ARP nie wskazuje jednoznacznie na możliwość udzielania pomocy samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej.

²⁵ Samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej, może zawierać umowy również z NFZ, ZUS i KRUS na udzielanie świadczeń zdrowotnych lub programy, prowadzone przez te instytucje. Może pozyskiwać środki z wszelkiego rodzaju programów, które są prowadzone w ramach środków unijnych w ramach programów i projektów, które KE prowadzi, środków będących w dyspozycji Ministerstwa Zdrowia, czy marszałków województw, środków i programów ogłaszanych przez fundusze celowe, np. Krajowy i Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, czy Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze samorządów na profilaktykę, w tym antyalkoholową. Środki z tytułu świadczenia usług zdrowotnych niekontraktowanych przez NFZ, np. zabezpieczenie imprez masowych, środki za udzielanie świadczeń zdrowotnych pacjentom nieubezpieczonym, np. obcokrajowcom. Wyjaśnienie Dyrektora Departamentu Usług Finansowych z 16 października 2014 r. znak: ARP/DUF/AF/5023/2014.

²⁶ Unowocześnienie unijnej polityki w dziedzinie pomocy państwa miało na celu głównie: trwałe, inteligentny i sprzyjający włączeniu społecznemu wzrost gospodarczy na konkurencyjnym rynku wewnętrznym, przyczyniający się jednocześnie do postępu działań państw członkowskich na rzecz bardziej efektywnego wykorzystania finansów publicznych; skoncentrowanie przeprowadzanych przez Komisję kontroli *ex ante* środków pomocy na sprawach mających największy wpływ na rynek wewnętrzny, przy jednoczesnym wzmocnieniu współpracy państw członkowskich w zakresie egzekwowania reguł pomocy państwa; oraz optymalizacja reguł i umożliwienie szybszego podejmowania lepiej uzasadnionych i solidniejszych decyzji w oparciu o wyraźne przesłanki ekonomiczne, wspólne podejście i jasne obowiązki.

do kategorii dużych przedsiębiorstw), świadczącym usługi z zakresu ochrony zdrowia, znajdującym się w trudnej sytuacji, należy odpowiednio uwzględnić wymóg notyfikacji do KE. Udzielanie takiej pomocy będzie mogło bowiem ograniczać konkurencyjność na rynku usług medycznych, może także wpływać negatywnie na kondycję finansową pozostałych podmiotów leczniczych ze względu na znaczne zróżnicowanie zasad funkcjonowania spoz-u i spółek prawa handlowego.

3.1 Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

3.1.1. Akty prawa unijnego

Dopuszczalność udzielania pomocy publicznej dla przedsiębiorców, w tym na ratowanie i/lub restrukturyzację, jest regulowana w art. 107 *TFUE*²⁷. KE ma prawo zezwolić na pomoc przeznaczoną na ułatwienie rozwoju niektórych działań gospodarczych, o ile nie zmieni ona warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem. Oznacza to, że wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

Państwa członkowskie nie mogą zatem wprowadzać ani utrzymywać w mocy żadnych środków, które mogłyby osłabić efektywność prawa wspólnotowego w tego rodzaju sprawach. Żaden organ krajowy nie może również zastąpić Komisji w jej ocenie przedkładanych projektów pomocy, zmienić podjętej przez nią decyzji lub wykonywać innych kompetencji w tym zakresie przekazanych w całości na szczebel wspólnotowy.

Zgodnie z art. 108 *TFUE*, jeśli KE stwierdzi, po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag, że przyznana pomoc nie jest zgodna ze wspólnym rynkiem (w rozumieniu art. 107) lub, że pomoc ta jest nadużywana, decyduje o zniesieniu lub zmianie tej pomocy przez dane państwo w określonym terminie. Zgodnie z art. 108 ust. 3 *TFUE*, KE powinna być informowana, w czasie odpowiednim do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy publicznej (notyfikacja). Należy też uwzględnić, że nie zawsze podmiot, któremu pomoc jest formalnie bezpośrednio przyznawana, jest jej wyłącznym beneficjentem. Jeżeli np. określone przedsiębiorstwa pośrednio odnoszą korzyści z pomocy przyznanej na określone cele, wtedy art. 108 ust. 3 *TFUE* o obowiązku notyfikacji znajduje zastosowanie.

Ponadto należy uwzględnić treść art. 14 *TFUE* zobowiązującego państwa członkowskie i UE do zapewnienia, w ramach swoich kompetencji, organizacji świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym (w Polsce takimi usługami są np. usługi z zakresu opieki zdrowotnej finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia), które pozwolą na wypełnienie ich zadań. Przepis ten powiązany jest z art. 106 *TFUE*, który umożliwia uchylenie reguł konkurencji (i innych przepisów prawa UE) wobec przedsiębiorstw zobowiązanych do świadczenia usług w ogólnym interesie gospodarczym. Innym przepisem derogacyjnym jest art. 346 *TFUE* zezwalający państwom członkowskim na podejmowanie środków, które w innym wypadku byłyby niezgodne z postanowieniami Traktatu, z uwagi na ich podstawowe interesy bezpieczeństwa związane z ochroną informacji o charakterze strategicznym oraz produkcją i handlem bronią, amunicją i materiałami wojennymi.

Stanowiska KE, czy też interpretacje poszczególnych pojęć i instytucji prawa wspólnotowego z zakresu pomocy publicznej zawarte są również w komunikatach i wytycznych Komisji, w tym w *Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw z dnia 1 października 2004 r.*²⁸ Od 1 sierpnia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. obowiązują *Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw*

²⁷ Przepisy podano wg numeracji Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej – wersja skonsolidowana – Dz.Urz. UE C 115 z 9 maja 2008 r. str. 47. Poprzednio były to art. 87 i 88 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30).

²⁸ Dalej: Wytyczne; Komunikat Komisji Europejskiej (Dz.Urz. UE C 244 z 1.10.2004, s. 2), obowiązujący do dnia wejścia w życie nowych wytycznych (zgodnie z Komunikatem Komisji dotyczącym przedłużenia okresu ważności Wytycznych wspólnotowych – Dz.Urz. UE C 296 z 2.10.2012, s. 3).

niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji²⁹. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej niezmiennie definiuje przedsiębiorstwa jako podmioty prowadzące działalność gospodarczą, niezależnie od ich statusu prawnego i sposobu ich finansowania³⁰.

3.1.2. Prawo krajowe

Z dniem akcesji Polski do Unii Europejskiej³¹ przywołane wyżej przepisy (zgodnie z art. 91 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej) stały się elementem polskiego systemu prawnego, mając pierwszeństwo nad ustawami (w przypadku kolizji pomiędzy przepisami wspólnotowymi a polskimi ustawami). Pochodzące od państwa regulacje dotyczące pomocy publicznej mają na celu ograniczenie wpływu państwa na gospodarkę poprzez udzielanie pomocy publicznej.

Zasady postępowania w sprawach udzielania pomocy publicznej przedsiębiorcom, w tym także pomocy na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców, reguluje *ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*³². Ustawa normuje m.in. postępowanie w sprawie przygotowania do notyfikacji projektów pomocy indywidualnej na restrukturyzację dla przedsiębiorców, zasady i tryb zwrotu pomocy publicznej, zasady monitorowania pomocy publicznej. Ustawa ta nie ma zastosowania do ogólnych środków interwencji państwa, tj. takich, które są prowadzone w sposób jednolity we wszystkich sektorach gospodarki i nie faworyzują pewnych przedsiębiorstw lub gałęzi gospodarki. Zgodnie z art. 7 ust. 1 i 4 ustawy projekt pomocy indywidualnej na restrukturyzację podlega notyfikacji, przy czym możliwe jest zastosowanie procedury uproszczonej³³. Jeżeli projekt pomocy indywidualnej na restrukturyzację został zatwierdzony przez KE, to pomoc publiczna, która będzie udzielana zgodnie z planem restrukturyzacyjnym, nie podlega notyfikacji, chyba że decyzja KE stanowi inaczej. Zgodnie z art. 9 ustawy notyfikacji podlega także istotna zmiana pomocy indywidualnej na restrukturyzację, która może w szczególności dotyczyć jej wielkości, formy, przeznaczenia oraz warunków udzielania.

Udzielanie przez ARP S.A. pomocy publicznej na ratowanie i/lub restrukturyzację dużych przedsiębiorców, a od 3 marca 2011 r. także udzielanie im wsparcia niebędącego pomocą publiczną³⁴, oparte jest na art. 56 ust. 5 *ustawy o kip*, a także na *rozporządzeniach Rady Ministrów: z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach*³⁵, *z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie*³⁶, *z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych*³⁷, oraz na regulacjach wewnętrznych Agencji zawartych w „Zbiorze zasad udzielania pomocy” i „Zbiorze zasad udzielania wsparcia”.

²⁹ Komunikat Komisji – Dz.Urz. UE C 249 z 31.07.2014, s.1.

³⁰ Komunikat Komisji Europejskiej w sprawie stosowania reguł Unii Europejskiej w dziedzinie pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz.Urz. UE C 8 z 11.01.2012, s. 4 – pkt 21–22).

³¹ Dalej też UE.

³² Dz.U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 ze zm.

³³ Zawiadomienie Komisji Europejskiej w sprawie uproszczonej procedury rozpatrywania niektórych rodzajów pomocy państwa (Dz.Urz. UE C 136 z 16.06.2009, s. 3).

³⁴ Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz niektórych innych ustaw – Dz.U. Nr 34, poz. 171.

³⁵ Dz.U. Nr 194, poz. 1983 ze zm.

³⁶ Dz.U. Nr 53, poz. 312 ze zm.

³⁷ Dz.U. z 2014 r., poz. 1065 ze zm.

Przychodami Funduszu³⁸ są, oprócz części przychodów z prywatyzacji³⁹ i odsetek od zgromadzonych środków, także odsetki od pożyczek stanowiących pomoc publiczną; środki z tytułu spłaty pomocy publicznej udzielanej w formie pożyczki; środki z tytułu zwrotu pomocy wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem; środki ze sprzedaży akcji Skarbu Państwa w spółkach komunalnych oraz środki ze sprzedaży skarbowych papierów wartościowych.

Pomoc indywidualna na ratowanie lub na restrukturyzację jest udzielana przez ARP S.A. wyłącznie tym dużym przedsiębiorcom, którzy z różnych powodów znaleźli się w trudnej sytuacji ekonomicznej i potrzebują środków finansowych na osiągnięcie długoterminowej rentowności oraz możliwości samodzielnego istnienia. Ponadto do pomocy na ratowanie i/lub na restrukturyzację niespełniającej przesłanek art. 107 ust. 1 *TFUE*, w tym udzielanej na podstawie art. 346 *TFUE*⁴⁰, nie stosuje się wymogu notyfikacji do KE. W przypadku pomocy na restrukturyzację plan restrukturyzacji stanowi integralną część umowy o udzieleniu pomocy. Znaczący wkład w realizację planu restrukturyzacji powinien pochodzić ze środków własnych przedsiębiorcy, w tym środków ze sprzedaży aktywów, które nie są niezbędne do dalszego istnienia przedsiębiorstwa, lub z zewnętrznych źródeł finansowania na warunkach rynkowych. Wkład musi być rzeczywisty, tzn. faktyczny, wykluczający wszystkie przyszłe spodziewane zyski, i musi być możliwie najwyższy – co najmniej 50%.

Pomoc indywidualna na ratowanie, a także pomoc indywidualna na restrukturyzację, wymaga uzyskania opinii Prezesa UOKiK, który stwierdza między innymi czy pomoc ta jest zgodna ze wspólnym rynkiem i może być notyfikowana, chyba że chodzi o pomoc dla przedsiębiorców, do których nie mają zastosowania reguły konkurencji określone w przepisach tytułu VII rozdziału 1 sekcji drugiej, *TFUE*.

W przypadku stwierdzenia, że beneficjent pomocy publicznej wykorzysta ją niezgodnie z przeznaczeniem, tj.:

- ♦ wydatkuje otrzymane środki niezgodnie z podpisaną w tym celu umową o pomoc publiczną;
- ♦ nie zrealizował lub nie realizuje planu restrukturyzacji w zaplanowanym terminie lub zakresie, albo nie wypełnia obowiązków nałożonych w decyzji przez KE,

Agencja, zgodnie z postanowieniami „Zbioru zasad udzielania pomocy...” może żądać od beneficjenta pomocy publicznej zwrotu kwoty stanowiącej równowartość udzielonej pomocy wraz odsetkami na zasadach określonych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁴¹. Wsparcie niebędące pomocą publiczną, udzielane przez Agencję zgodnie ze „Zbiorem zasad udzielania wsparcia...” jest udzielane na warunkach komercyjnych dużym przedsiębiorcom niezagrożonym, celem poprawy rentowności oraz efektywności prowadzonej działalności gospodarczej, na podstawie kompleksowego dokumentu (Planu restrukturyzacji/Biznes planu

³⁸ Zgodnie z § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 29 czerwca 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia gospodarki finansowej Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców (Dz.U. Nr 118, poz. 800), które obowiązywało od 3 lipca 2010 r. i zostało uchylone z dniem 30 kwietnia 2012 r.

³⁹ Przychody z prywatyzacji obejmują: dochody ze sprzedaży akcji lub udziałów skomercjalizowanych przedsiębiorstw, dochody ze sprzedaży przedsiębiorstwa w całości lub w części, dochody z tytułu odpłatności za korzystanie z przedsiębiorstwa.

⁴⁰ Przepis ten stanowi szczególną klauzulę derogacyjną w stosunku do art. 107 ust. 1 *TFUE*, pozwalającą na odstąpienie od stosowania przepisów traktatowych (i innych regulacji prawa UE) – w tym dot. pomocy publicznej – poprzez powołanie się we wniosku o udzielenie pomocy publicznej na cele obronności i bezpieczeństwa państwa członkowskiego. Nadużycie uprawnień z art. 346 może być ścigane w drodze skargi bezpośredniej na podstawie art. 348 ust. 2 *TFUE*.

⁴¹ Dz.Urz. UE L 140 z 30 kwietnia 2004 r., s. 1, ze zm.

przedsiębiorcy). Przedmiotem wsparcia nie może być spłata zaległych zobowiązań, wymagany jest jak najwyższy wkład własny, co najmniej 20% kosztów kwalifikowanych związanych bezpośrednio z dofinansowanym przedsięwzięciem. Wsparcie udzielane jest w formie pożyczki, poręczenia, zakupu obligacji, a w uzasadnionych przypadkach w formie dokapitalizowania przedsiębiorcy, tj. w przypadku długoterminowych inwestycji wymagających odpowiednio długiej karencji w spłacie kapitału i odsetek, gdy realizacja projektu zapewni odpowiednią stopę zwrotu z zainwestowanego kapitału, lub gdy z analizy będzie wynikać, że ARP S.A. będzie mogła zbyć akcje/udziały i odzyskać zaangażowane środki finansowe. Niewykonanie Planu restrukturyzacji/Biznes planu jest uważane za wykorzystanie wsparcia finansowego niezgodnie z przeznaczeniem, co powoduje obowiązek zwrotu udzielonego wsparcia.

3.1.3. Uwarunkowania ekonomiczno-organizacyjne kontrolowanej działalności

Przekazywanie przedsiębiorcom, w ramach pomocy publicznej i wsparcia, środków zgromadzonych w FRP, np. w formie pożyczki lub dokapitalizowania należy do ustawowych zadań Ministra Skarbu Państwa oraz ARP S.A.

Minister Skarbu Państwa, jak już wskazano, upoważniony został do udzielania pomocy małym lub średnim przedsiębiorcom, natomiast ARP S.A. dużym przedsiębiorcom. Agencja jako jednoosobowa spółka Skarbu Państwa powinna realizować w tym zakresie kluczowe priorytety polityki gospodarczej państwa.

Za dużego przedsiębiorcę w oparciu o kryteria unijne, uznaje się przedsiębiorcę, który na podstawie danych odnoszących się do ostatniego zatwierdzonego okresu obrachunkowego i obliczanych w skali roku przed dniem złożenia w ARP S.A. wniosku o udzielenie pomocy, spełnia jedno z poniższych kryteriów:

- ♦ zatrudnia 250 lub więcej pracowników,
- ♦ zatrudnia mniej niż 250 pracowników, ale suma bilansowa (aktywów), przekracza równowartość w złotych 43 milionów euro, a łączny roczny obrót przekracza równowartość w złotych polskich 50 milionów euro.

Niezależnie od tych kryteriów, za tzw. dużego przedsiębiorcę uważa się przedsiębiorcę, którego 25% lub więcej kapitału lub praw do głosowania na zgromadzeniu wspólników lub akcjonariuszy kontrolowane jest bezpośrednio lub pośrednio, wspólnie lub indywidualnie, przez jeden lub kilka podmiotów publicznych.

W przypadku zmian danych dotyczących przedsiębiorcy w zakresie pułapów określonych powyżej, uzyskanie lub utrata statusu tzw. „dużego przedsiębiorcy”, nastąpi tylko wówczas, gdy zjawisko to powtórzy się w dwóch kolejnych okresach obrachunkowych.

W latach 2011–2013 (na koniec roku), ARP S.A. dysponowała środkami uzyskanymi z FRP odpowiednio w wysokości 1 027,5 mln zł, 977,5 mln zł i 1 021,8 mln zł. Na dzień 30 września 2014 r. Agencja dysponowała kwotą 1 132,2 mln zł. Tabela poniżej prezentuje sposób rozdysponowania przez ARP S.A. środków pochodzących z FRP w zakresie udzielonej pomocy i wsparcia.

w tys. zł

Lp.	Lata	Przychody	Pomoc publiczna i wsparcie ogółem	Pomoc publiczna na ratowanie	Pomoc publiczna na restrukturyzację	Wsparcie
1.	2011	298 799,6	265 260,0	860,0	235 400,0	29 000,0
2.	2012	495 900,0	332 061,0	11 000,0	109 061,0	212 000,0
3.	2013	236 611,0	326 346,5	-	44 296,5	282 050,0
4.	2014 (3 kw.)	Brak wpływu	386 579,0	-	83 579,0	303 000,0
5.	Łącznie	1 031 310,6	1 310 246,5	11 860	472 336,5	826 050,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z kontroli przeprowadzonej w ARP S.A.

Pomoc publiczna na ratowanie lub restrukturyzację udzielana przez Agencję może być przyznana dużemu przedsiębiorcy, który spełnia łącznie następujące warunki:

- ◆ znajduje się w trudnej sytuacji ekonomiczno-finansowej, tj. spełnia kryteria przedsiębiorstwa zagrożonego, które w rozumieniu pkt 9–11 Wytycznych, kwalifikuje się do pomocy tylko wtedy, gdy ewidentnie nie może odzyskać płynności finansowej dzięki środkom własnym lub środkom uzyskanym od właścicieli/akcjonariuszy lub ze źródeł rynkowych;
- ◆ podjął działalność gospodarczą w danej dziedzinie w okresie co najmniej 3 lat przed dniem wystąpienia z wnioskiem o udzielenie pomocy (pkt 12 Wytycznych);
- ◆ nie należy do grupy kapitałowej, albo należąc do grupy kapitałowej jego trudna sytuacja ekonomiczna ma charakter wewnętrzny i nie może zostać przezwyciężona przez samą grupę oraz nie jest wynikiem nieuzasadnionego podziału kosztów w ramach tej grupy kapitałowej (pkt 13 Wytycznych);
- ◆ prowadzi działalność gospodarczą z wyłączeniem sektorów hutnictwa żelaza i stali oraz górnictwa węgla (pkt 18 Wytycznych).

Pomoc lub wsparcie uwarunkowane jest przeprowadzeniem działań naprawczych, przedstawianych we wniosku przedsiębiorcy. ARP S.A. oferuje przedsiębiorcom pełne, bezpłatne wsparcie doradcze w przygotowaniu wniosku – bez względu na status wnioskodawcy i wysokość pomocy lub wsparcia. Wniosek składa bezpośrednio zainteresowany przedsiębiorca. Dołącza do niego wymagane szczegółowe informacje, w tym m.in.: o pomocy otrzymanej na ratowanie lub restrukturyzację w okresie 10 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o udzielenie pomocy publicznej tego rodzaju⁴², informację o sytuacji finansowej podmiotu ubiegającego się o pomoc wraz z kopią sprawozdania finansowego za ostatnie 3 lata obrotowe⁴³, informację na temat pomocy, w stosunku do której KE wydała decyzję o obowiązku zwrotu pomocy. Wnioski rozpatrywane są indywidualnie w kolejności zgłoszenia. Wysokość pomocy na ratowanie powinna wynikać z zapotrzebowania przedsiębiorcy na kapitał obrotowy niezbędny do podtrzymania przede wszystkim płynności finansowej, natomiast wysokość pomocy na restrukturyzację określana jest na podstawie opisu wydatków na realizację działań naprawczych wskazanych w planie restrukturyzacji, które Agencja może pokryć w połowie.

⁴² Patrz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz.U. Nr 53, poz. 312 ze zm.) oraz § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc de minimis (Dz.U. Nr 53, poz. 311).

⁴³ Patrz § 3 pkt 1 ppkt 25 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 października 2004 r. w sprawie informacji przekazywanych w celu wydania opinii o planowanej pomocy publicznej (Dz.U. Nr 246, poz. 2467 ze zm.).

Pomoc na ratowanie udzielana jest na okres sześciu miesięcy. Gdy przedsiębiorca złoży w tym okresie plan restrukturyzacji termin zwrotu pożyczki lub zakończenia poręczenia może zostać przedłużony. Pomoc na restrukturyzację, udzielana jest na okres do 5 lat. Warunkiem jej otrzymania jest opracowanie przez przedsiębiorcę planu restrukturyzacji przy współpracy ekspertów z ARP S.A.

Pomoc publiczna lub wsparcie oferowane przez Agencję ma następujące warunki finansowania:

- ♦ oprocentowanie równe stopie referencyjnej⁴⁴ powiększonej o marżę w wysokości 1 punktu procentowego,
- ♦ szybka ścieżka rozpatrywania wniosków (wstępna decyzja o przyznaniu wsparcia finansowego już po 21 dniach po złożeniu kompletnego wniosku),
- ♦ brak dodatkowych opłat za złożenie i rozpatrzenie wniosku.

W przypadku pomocy na restrukturyzację istnieją opcje prolongaty spłaty raty kapitału pożyczki na okres do 12 miesięcy oraz dopasowania harmonogramu spłat do procesu restrukturyzacji i możliwości przedsiębiorcy.

Uzyskanie pomocy następuje na podstawie umowy z ARP S.A. Występują cztery rodzaje umów: dwie kategorie umowy pożyczki – jedna na ratowanie, druga na restrukturyzację oraz dwa rodzaje umowy o udzielenie pomocy publicznej na ratowanie lub na restrukturyzację w formie poręczenia spłaty zobowiązania przez ARP S.A.

3.2 Istotne ustalenia kontroli

3.2.1. Działania Agencji Rozwoju Przemysłu w zakresie pomocy lub wsparcia niebędącego pomocą publiczną

3.2.1.1. Planowanie

ARP S.A. nie sporządzała planu rzeczowo-finansowego w zakresie udzielania pomocy lub wsparcia ze środków pochodzących z FRP. Było to związane głównie z faktem, iż nabór wniosków miał charakter ciągły. Sporządzana była natomiast prognoza działalności Agencji w oparciu o posiadane środki w ramach środków pochodzących z FRP. Prognoza ta była opracowywana pod kątem planowanej wielkości przychodów z działalności finansowej, w oparciu o złożone wnioski przedsiębiorców. Przyjęte w prognozie wielkości nie limitowały wydatkowania środków pochodzących z FRP. W przypadku wniosków, które uzyskały wstępną akceptację Zarządu ARP S.A., środki w deklarowanej wysokości były blokowane na rachunkach Agencji w formie lokat. Lokaty te tworzone były na okres umożliwiający ich rozwiązanie zgodnie z terminem wypłaty środków przedsiębiorcy.

W latach objętych kontrolą (2011–2014) Minister SP, zgodnie z art. 56 ust. 5 ustawy o kip, przekazał Agencji środki odpowiednio w wysokości: 298,8 mln zł w 2011 r., 495,9 mln zł w 2012 r., 236,6 mln zł w 2013 r. W 2014 r. do końca października środki nie zostały przekazane przez MSP. Według stanu na dzień 31 sierpnia 2014 r. Agencja powinna otrzymać 188,6 mln zł, w tym zaległość z 2013 r. w kwocie 130,3 mln zł oraz 58,2 mln zł należności z 2014 r. *Ustawa o kip* nie formułuje terminów dokonywania podwyższeń kapitału ARP S.A., w związku z tym ich regularność determinowana jest wyłącznie zapisem ustawowym zobowiązującym do jego corocznego podwyższenia.

⁴⁴ Stopa referencyjna to stopa oprocentowania wykorzystywana do obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w takich formach jak: pożyczka, odroczenie terminu płatności, rozłożenie płatności na raty, jak również do dyskontowania pomocy. Publikuje ją KE.

Ministerstwo Skarbu Państwa nie przekazywało ARP S.A. informacji umożliwiających weryfikację zgodności wysokości przekazanych środków z *ustawą o kip*, a Agencja nie dokonywała samodzielnie weryfikacji wysokości otrzymywanych środków.

ARP S.A. nie otrzymywała informacji odnośnie wysokości i terminu dokonywania podwyższenia kapitału zakładowego zgodnie z art. 56 ust. 5 *ustawy o kip*. Niemniej nie wystąpiła sytuacja, w której Agencja zawiesiła procedurę rozpatrywania wniosków lub odstąpiła od udzielania pomocy bądź wsparcia przedsiębiorcom na wskutek braku dostępności środków pochodzących z FRP.

ARP S.A. samodzielnie ustalała cele procesów restrukturyzacyjnych oraz cele udzielania pomocy i wsparcia w kontekście planów prywatyzacyjnych majątku Skarbu Państwa uwzględniając specyfikę podmiotów występujących o pomoc lub wsparcie, specyfikę branżową beneficjentów, ich indywidualną sytuację ekonomiczną oraz fakt, że nabór wniosków prowadzony był w sposób ciągły. NIK nie miała zastrzeżeń do zgodności udzielanej przez ARP S.A. pomocy i wsparcia z celami procesów prywatyzacyjnych w gospodarce. Na etapie rozpatrywania wniosków przedsiębiorców, ARP S.A. brała pod uwagę zamierzenia prywatyzacyjne Ministra SP wobec spółek z udziałem Skarbu Państwa, głównie z uwagi na możliwość utraty przez te spółki statusu dużego przedsiębiorcy. Minister SP nie zgłaszał uwag do kwartalnych sprawozdań ARP S.A. informujących o rozpatrywanych wnioskach potencjalnych beneficjentów oraz o gospodarowaniu środkami pochodzącymi z FRP.

3.2.1.2. Zasady naboru i rozpatrywania wniosków przedsiębiorców

ARP S.A. zgodnie z pkt V uchwały nr 1 Walnego Zgromadzenia ARP S.A. z dnia 31 marca 2006 r. zobowiązana była do kwartalnego zamieszczania w dzienniku ogólnopolskim ogłoszeń o możliwości ubiegania się o otrzymanie pomocy publicznej na ratowanie i/lub restrukturyzację oraz wsparcia niebędącego pomocą publiczną. W ogłoszeniu podawany był adres strony internetowej, na którym zainteresowani przedsiębiorcy mogli uzyskać informacje o formach finansowania udzielanego przez Agencję oraz kryteriach, które muszą zostać spełnione, aby wniosek został oceniony pozytywnie. Jednocześnie na stronie internetowej zamieszczone były wzory wniosków oraz umów. W ogłoszeniu podawany był również numer telefonu, pod którym można uzyskać szczegółowe informacje i dodatkowe wyjaśnienia.

Każdy zainteresowany przedsiębiorca, niezależnie od branży, mógł złożyć wniosek do ARP S.A., a warunkiem jego rozpatrzenia było spełnienie kryteriów zgodnie z obowiązującymi regulacjami ustawowymi, jak również regulacjami wewnętrznymi Agencji zawartymi w Zbiorach zasad dotyczących udzielania pomocy i wsparcia niebędącego pomocą publiczną.

Ww. zbiory jasno określają kryteria jakie musi spełnić przedsiębiorca, aby otrzymać pomoc publiczną lub wsparcie niebędące pomocą publiczną. Pożyczka jako pomoc publiczna na ratowanie, mogła zostać udzielona jedynie na działalność operacyjną. Zaś w przypadku restrukturyzacji pomoc mogła być udzielana tylko na realizację celów wskazanych w planie naprawczym przedsiębiorstwa. ARP S.A. przyjęła zasadę finansowania przedsiębiorstw przemysłowych uwzględniając m.in. zakres działalności gospodarczej przedsiębiorcy i poziom zatrudnienia w regionie (lokalizacja zakładów w małych miejscowościach i regionach słabiej uprzemysłowionych).

Rozpatrzeniu przez ARP S.A. podlegały wyłącznie kompletne wnioski, zawierające wszelkie wymagane informacje i załączniki. W uzasadnionych przypadkach, na każdym etapie rozpatrywania wniosku, Agencja mogła wystąpić do przedsiębiorcy o jego uzupełnienie. Czas rozpatrywania

kompletnego wniosku przez Agencję nie powinien przekroczyć trzech tygodni w przypadku ubiegania się o pomoc publiczną na ratowanie lub dwu miesięcy dla pomocy na restrukturyzację. Ww. terminy nie obejmują uzyskania stosownych zgód organów statutowych Agencji⁴⁵, Prezesa UOKiK oraz Komisji Europejskiej. Dane prezentujące formy udzielanej pomocy oraz czas rozpatrywania wniosków skontrolowanych siedmiu podmiotów zawiera *załącznik nr 3 do niniejszej Informacji*.

Wyniki kontroli potwierdziły, że w kontrolowanych przypadkach, czas rozpatrywania wniosków, liczony od daty ich wpływu do dnia wydania uchwały Zarządu ARP S.A. w sprawie zamiaru udzielenia pomocy oraz podpisania umowy o udzieleniu pomocy i wsparcia był przestrzegany. W przypadku przedsiębiorców z sektora przemysłowego okres ten wynosił od jednego dnia w przypadku Zakładów Chemicznych Police S.A. do miesiąca w przypadku F&T Kraśnik S.A. Dłuższe terminy rozpatrywania wniosków (od trzech tygodni do sześciu miesięcy) dotyczyły sektora ochrony zdrowia – szpitali. Powyższe związane było z przyjętą w Agencji zasadą, że przed podjęciem decyzji o udzieleniu pożyczki, powołany niezależny doradca dokonał oceny realności planowanych działań restrukturyzacyjnych.

Czas rozpatrywania wniosków w KE wynosił od pięciu do ośmiu miesięcy, natomiast umowy o udzielenie pomocy publicznej pomiędzy ARP S.A. a przedsiębiorcami podpisywane były w terminie od dwóch tygodni do czterech miesięcy od dnia wydania pozytywnej decyzji KE w przypadku przedsiębiorców z sektora przemysłowego. W przypadku szpitali czas podpisania umowy wynosił od jednego do trzech miesięcy od podjęcia uchwały Zarządu ARP S.A. w sprawie przyznania pomocy.

W kontrolowanym okresie do ARP S.A. wpłynęło łącznie 26 wniosków o udzielenie pomocy na ratowanie i restrukturyzację, w tym 14 niewymagających notyfikacji. Pomocy w łącznej kwocie 460,3 mln zł udzielono 15 beneficjentom. W ujęciu rodzajowym, w ww. okresie, Agencja udzieliła pomocy w formie pożyczek dla dwunastu beneficjentów i w formie dokapitalizowania dla trzech beneficjentów.

W tym samym okresie, do Agencji wpłynęło 38 wniosków o wsparcie niebędące pomocą publiczną. Udzielono go 15 beneficjentom w łącznej wysokości 954,2 mln zł, w tym w ujęciu rodzajowym trzem beneficjentom udzielono wsparcia w formie dokapitalizowania⁴⁶, jednemu w drodze objęcia obligacji, a pozostałym w formie pożyczek. Szczegółowy wykaz pozytywnie rozpatrzonych wniosków o pomoc lub wsparcie, zawierający podstawowe dane: data złożenia wniosku, zgoda Zarządu ARP S.A. w sprawie udzielenia pomocy/wsparcia, data zawarcia umowy i wysokość przyznanej pomocy/wsparcia stanowi *załącznik nr 2 do niniejszej Informacji*. Ponadto udzielona została pomoc na restrukturyzację dla dziewięciu jednostek ochrony zdrowia.

Nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w działaniach Agencji w powyższym zakresie, za wyjątkiem wniosku FPWL. Odmowa udzielenia pomocy lub wsparcia niebędącego pomocą publiczną w stosunku do niektórych złożonych wniosków wynikała m.in. z wycofania wniosków przez wnioskodawców lub ich pozostawieniem bez rozpatrzenia – w związku z brakiem wymaganych uzupełnień tych wniosków, niezapewnieniem zabezpieczeń spłaty pożyczek, upadłością likwidacyjną wnioskodawcy.

W przypadku dwóch wniosków złożonych przez FPWL, których celem było zoptymalizowanie finansowania zakupu samolotów pasażerskich, w wyniku kontroli NIK stwierdzono odstępstwa od zasad udzielania wsparcia obowiązujących w ARP S.A., mogące skutkować naruszeniem przepisów powszechnie obowiązujących w zakresie udzielania pomocy publicznej. Główną przyczyną wskazanych odstępstw było powiązanie kapitałowe wnioskodawcy z ARP S.A., a decyzje były oparte o uprawnienia właścicielskie. Ustalono m.in., że:

⁴⁵ Jeżeli pomoc publiczna przekracza kwotę 1 mln euro, wymagana jest zgoda Rady Nadzorczej Spółki, gdy przekracza 10 mln euro zgodę musi wydać Walne Zgromadzenie Spółki.

⁴⁶ We wnioskach i udzielonym wsparciu uwzględniono również PGZ, choć formalnie spółka ta nie złożyła wniosku.

- *We wniosku z dnia 30 września 2013 r. o udzielenie dwóch pożyczek na łączną kwotę 85 mln zł, w celu zakupu dwóch samolotów, spółka nie zadeklarowała wniesienia wkładu własnego w finansowanie planowanej transakcji, który zgodnie z pkt 6.2. Zbioru zasad udzielania wsparcia powinien być możliwie najwyższy i wynosić co najmniej 20% łącznych kosztów kwalifikowanych związanych bezpośrednio z przedsięwzięciem. Spółka nie posiadała wkładu własnego rozumianego jako środki pieniężne przeznaczone na sfinansowanie działalności. Zdaniem Agencji, wkład własny w tym przypadku stanowiła różnica w kwocie 27,8 mln zł pomiędzy ceną nabycia samolotu (67,3 mln zł) a pożyczką zaciągniętą na sfinansowanie transakcji (39,5 mln zł), stanowiąca 41% wartości przedsięwzięcia. Powyższa różnica, jak wskazała Agencja, nie miała jednak klasycznej formy gotówkowej, gdyż była to wynegocjowana opłata wstępna z tytułu leasingu, która została potrącona z ceny sprzedaży. W ocenie NIK, dla zachowania przejrzystości procedur należało jednak uprawdopodobnić wkład własny przedsiębiorcy, zgodnie z wymogami określonymi w Zbiorze zasad udzielania wsparcia, według których wkład własny przedsiębiorcy nie może stanowić przyszłych zysków, pochodzić z amortyzacji i planowanych przepływów pieniężnych.*
- *ARP S.A. zastosowała niejednakowy sposób ustalania wartości zabezpieczenia pożyczek na zakup samolotów w formie zastawu rejestrowego. W przypadku jednego z samolotów wartość zabezpieczenia ustalono na poziomie aktualnej wartości rynkowej, natomiast w odniesieniu do dwóch pozostałych – na poziomie wartości rynkowej zdyskontowanej przy zastosowaniu współczynnika w wysokości 30%. Wskazane wyżej wartości rynkowe wynikały z wyceny sporządzonej przez wyspecjalizowaną firmę. Wg ARP S.A. z uwagi na przedmiot zabezpieczenia oraz na fakt, że rynek statków powietrznych jest rynkiem globalnym, uznano za wystarczającą do oceny wartość rynkową samolotu. Podobnie było przy samolotach ocenianych w 2013 r., a policzone wówczas dyskonto miało wyłącznie charakter poglądowy. NIK wskazała, że Zbiór zasad udzielania wsparcia (pkt 9.2.) przewiduje możliwość odstępstw w odniesieniu do poziomu zabezpieczeń, natomiast nie zawiera postanowień pozwalających na odstępstwa od wskazanego sposobu wyceny (pkt 9.3. – wartość zabezpieczeń rzeczowych przyjmuje się na poziomie wartości dla sprzedaży wymuszonej).*
- *W umowach pożyczki zawartych z FPWL ustalono, że nie będą pobierane dodatkowe opłaty od spłaconej przed terminem kwoty pożyczki, pomimo iż zgodnie z pkt. 8.1.1.5. Zbioru zasad udzielania wsparcia, w takiej sytuacji beneficjent uiszcza dodatkową opłatę od części kapitału spłaconej przed terminem.*
- *W umowach pożyczek z 5 września 2012 r. (nr OPP/4/2012), z 18 grudnia 2013 r. (nr OPP/10/2013) oraz z 22 maja 2014 r. (nr OPP/3/2014) ustalono, że uruchomienie pożyczki może nastąpić m.in. po przedłożeniu przez pożyczkobiorcę odpisu opłaconego wniosku o wpis zastawu rejestrowego złożonego do właściwego sądu. Pkt 9.4. Zbioru zasad udzielania wsparcia dopuszcza w szczególnie uzasadnionych przypadkach uruchomienie środków przed faktycznym ustanowieniem zabezpieczeń, jednak przewiduje również, że do dnia ustanowienia zabezpieczeń oprocentowanie pożyczki jest podwyższone o 2 punkty procentowe, co nie zostało uwzględnione w ww. umowach pożyczek. Wg ARP S.A. wskazane wyżej postanowienia Zbioru zasad udzielania wsparcia nie zostały uwzględnione z uwagi na wynikającą z powiązań kapitałowych pełną kontrolę nad procesem i spółką, co wykluczało możliwość ewentualnego zaniechania ustanawiania zabezpieczeń na rzecz ARP S.A. W przypadku podwyższenia o 2 punkty procentowe oprocentowania ww. pożyczek w okresie do dnia faktycznego ustanowienia zabezpieczeń koszty odsetek byłyby wyższe o ok. 68 tys. zł. W ocenie NIK, skoro procedura Zbiór zasad udzielania wsparcia nie dopuszczała odstępstw od przyjętych reguł w tym zakresie, stosowne reguły postępowania powinny być w tym przypadku zastosowane.*
- *Oprocentowanie pożyczki ustalone w umowie z dnia 5 września 2012 r. (nr OPP/4/2012) w wysokości 6,3% było niższe od stopy, która w odniesieniu do nowo utworzonych przedsiębiorstw powinna być ustalana poprzez zwiększenie stopy bazowej⁴⁷ co najmniej o 400 punktów bazowych⁴⁸. Zgodnie z pkt 8.1.1.2. Zbioru zasad udzielania wsparcia oprocentowanie pożyczki nie może być niższe od poziomu stopy referencyjnej określonej w Komunikacie Komisji w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych⁴⁹. Wg ARP, przy ustalaniu oprocentowania w Agencji postanowiono przyjęć średni poziom ryzyka finansowania projektu oraz mocną jakość zabezpieczeń. Ponadto, FPWL jako spółka celowa utworzona do realizacji konkretnego zadania projektowego w ramach grupy kapitałowej ARP S.A., nie była traktowana jak nowo powstały podmiot w rozumieniu Komunikatu. NIK stwierdziła, że w Zbiorze zasad udzielania wsparcia ani we wzorze umowy pożyczki nie przewidziano możliwości odstępstw w odniesieniu do warunków finansowania, zaś Komunikat nie definiował pojęcia nowo utworzonego przedsiębiorstwa.*

⁴⁷ W okresie od 01.01.2012 r. do 31.12.2012 r. stopa bazowa wynosiła 4,91%.

⁴⁸ Punkt bazowy to jedna setna punktu procentowego.

⁴⁹ Dz.Urz. UE C 14 z 19 stycznia 2008 r., s. 6, dalej Komunikat.

3.2.1.3. Monitorowanie i kontrola realizacji umów o udzielenie pomocy publicznej

W umowach o udzielenie pomocy lub wsparcia, ARP S.A. zobowiązała przedsiębiorców do składania sprawozdań w zakresie:

- ♦ wykorzystania pomocy lub wsparcia oraz sytuacji ekonomiczno-finansowej, zazwyczaj w terminie do 30 dni po zakończeniu każdego kolejnego kwartału (procedury dopuszczają indywidualne określanie terminów);
- ♦ stanu zabezpieczeń udzielonej pomocy lub wsparcia, ustanowionych na rzecz ARP S.A., poprzez coroczne aktualizowanie wycen/operatów szacunkowych składników majątku rzeczowego, na których zostały ustanowione zabezpieczenia.

ARP S.A. standardowo monitorowała wydatkowanie przez przedsiębiorców środków otrzymanej pomocy lub wsparcia, w oparciu o przesyłane kwartalne sprawozdania i załączone do nich kopie dokumentów księgowych (bieżący monitoring). Monitoring ten nie wykazywał wykorzystywania środków niezgodnie z przeznaczeniem, a ewentualne wątpliwości były wyjaśniane z przedsiębiorcami. Ustalenia kontroli NIK u 7 beneficjentów pomocy potwierdzają tę sytuację.

NIK zwróciła uwagę na incydentalny, lecz sygnalizujący ryzyko powtarzania się, przypadek przyjęcia przez beneficjenta – bez reakcji ARP S.A.⁵⁰ – rozszerzającej interpretacji celu, na jaki udzielona została pożyczka na ratowanie. Udzielono jej firmie FŁT Kraśnik S.A. na podstawie umowy z dnia 21 czerwca 2010 r. Ze środków pożyczki w wysokości 12,5 mln zł przedsiębiorca zapłacił pierwsze raty, w łącznej kwocie 497,7 tys. zł, należności za zakup dwóch maszyn. O wydatku tym (dokonanym w III kwartale 2010 r.), ARP S.A. została poinformowana *post factum* w sprawozdaniu z dnia 26 października 2010 r. W ocenie NIK, zakup ten miał charakter inwestycyjny, związany z planowaną restrukturyzacją, a więc nie był bezpośrednio związany z celem pożyczki na ratowanie (wsparcie bieżącej płynności, w tym w szczególności zakup energii elektrycznej, materiałów i usług oraz spłaty bieżących zobowiązań). Wprawdzie Wytoczne wspólnotowe i regulacje wewnętrzne Agencji rozszerzają wykładnię pojęcia „pomocy w celu ratowania”, aby umożliwić beneficjentowi zastosowanie pilnych środków, nawet o charakterze strukturalnym, lecz ich celem może być np. natychmiastowe zamknięcie zakładu lub rezygnacja z działalności przynoszących straty. NIK zwróciła zatem uwagę na brak reakcji Agencji na fakt, że w ramach monitorowania udzielonej pomocy na ratowanie nie powinny być pozostawiane bez wyjaśnienia wydatki, które w istocie są przeznaczone na zakupy inwestycyjne.

ARP S.A. zagwarantowała sobie również w umowach prawo przeprowadzania kontroli w siedzibie przedsiębiorcy lub w innym uzgodnionym miejscu, zbadania wszelkich dokumentów i informacji związanych ze sposobem wydatkowania pomocy lub wsparcia oraz stanu zabezpieczeń tej pomocy ze środków publicznych. Kontrola u przedsiębiorcy była stosowana, gdy przekazana kopia dokumentacji dotyczącej wydatkowania środków budziła wątpliwości i wymagała zweryfikowania w jego siedzibie.

W okresie objętym kontrolą, Agencja wykorzystując powyższe uprawnienie przeprowadziła cztery kontrole bezpośrednio u przedsiębiorcy, tj.: w Mesko AGD Sp. z o.o., w PZL Sędziszów S.A. (skontrolowano zarówno pomoc na ratowanie, jak i na restrukturyzację), w Szpitalu Wojewódzkim im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Łomży i w Diora Świdnica Sp. z o.o. Wyniki kontroli, nie wykazały nieprawidłowości w wydatkowaniu przez ww. przedsiębiorców otrzymanych środków.

---

⁵⁰ Ustaleń dokonano zarówno w FŁT Kraśnik S.A., jak i w ARP S.A.

W okresie półrocznym i rocznym w ARP S.A. dokonywana była ocena portfela pożyczkowego oraz sporządzane były analizy sytuacji finansowej każdego przedsiębiorcy korzystającego z pomocy. Ponadto Agencja prowadziła miesięczny monitoring obsługi pożyczek, w formie raportu o bieżących spłatach lub ewentualnych opóźnieniach w regulowaniu zobowiązań przedsiębiorców w danym okresie i podjętych działaniach w przypadku opóźnień w spłatach.

Według stanu na 30 czerwca 2014 r. saldo należności Agencji (kapitał i odsetki) wyniosło 614,9 mln zł. W żadnej z 22 ówczesnie spłacanych pożyczek ze środków pochodzących z FRP udzielonych w ramach pomocy i wsparcia nie występowały zaległości w regulowaniu zobowiązań. Wyniki monitoringu wykazały jednak, że zwrócenia uwagi wymagały pożyczki (możliwość powstania trudności w ich spłacie) udzielone czterem przedsiębiorcom, w tym zwłaszcza Szpitalowi w Bydgoszczy.

Szpital Uniwersytecki w Bydgoszczy 14 listopada 2011 r. zawarł z ARP S.A. umowę pożyczki na restrukturyzację na kwotę 100 mln zł (spłata w 72 ratach po 1 388,8 tys. zł). Miała ona umożliwić szpitalowi realizację planu restrukturyzacji i odzyskanie długotrwałej rentowności. W dniu 29 sierpnia 2014 r., na wniosek Szpitala, motywowany trudnościami w spłacie zadłużenia i brakiem efektów restrukturyzacji, Zarząd ARP S.A. wyraził zgodę na zmianę umowy od dnia 1 października 2014 r., tj. na zwiększenie ilości rat (86 w kwocie 807,5 tys. zł każda). Ponadto nałożono na Szpital obowiązek przeprowadzenia do dnia 31 grudnia 2014 r. analizy możliwości optymalizacji zatrudnienia oraz opracowania i wdrożenia polityki ograniczającej realizację tzw. nadwykonań usług medycznych. Agencja zapewniła sobie w umowie, że w przypadku stwierdzenia trudności pożyczkobiorcy ma prawo powołać niezależnego doradcę w celu oceny sytuacji ekonomicznej Szpitala.

W ciągu ostatnich pięciu lat, tj. w okresie 2010–2014, żaden z przedsiębiorców, któremu ARP S.A. udzieliła pomocy i wsparcia ze środków otrzymanych z FRP nie został postawiony w stan upadłości, jak również żadna z pożyczek udzielonych ze środków pochodzących z FRP nie była windykowana, a Agencja nie miała żadnych należności przeterminowanych z tytułu ww. pożyczek. Z ocen Agencji wynika, iż w dłuższym horyzoncie czasowym będzie poprawiać się sytuacja dużych przedsiębiorców, którzy otrzymali finansowanie z środków pochodzących z FRP.

3.2.1.4. Zasady gospodarowania środkami pochodzącymi z FRP

W ARP S.A. od października 2011 r. zasady gospodarowania środkami pochodzącymi z FRP jako środkami publicznymi reguluje *Procedura dysponowania środkami otrzymywanymi na podstawie art. 56 ust. 5 ustawy z dn. 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji*⁵¹. Zgodnie z tym dokumentem, środki otrzymane bezpośrednio z Funduszu gromadzone były na wyodrębnionych rachunkach bankowych, zwanych „OPP Kapitał-S” i „OPP Kapitał-N”⁵². Rachunek „OPP Kapitał-N” zasilany także m.in. spłaty rat kapitałowych udzielonych pożyczek, zwroty z tytułu udzielonego przez ARP S.A. poręczenia oraz sprzedaży akcji/udziałów objętych przez ARP S.A. w wyniku dokapitalizowania przedsiębiorcy.

ARP S.A. prowadziła również wyodrębniony rachunek bankowy „OPP Pozostałe” zasilany m.in. wpływami w postaci odsetek od udzielonej pomocy bądź wsparcia, odsetkami od czasowo lokowanych wolnych środków, nadwyżkami z tytułu sprzedaży udziałów/akcji objętych w ramach

---

⁵¹ Przyjęta uchwałą Zarządu ARP S.A. Nr 1052/LXV/2011 z dnia 26 października 2011 r., zwana dalej *Procedurą dysponowania środkami OPP*.

⁵² Konto „OPP Kapitał-N” zostało utworzone w wyniku nowelizacji ustawy o kip w dniu 3 marca 2011 r. wprowadzającej dodatkowe narzędzie finansowania przedsiębiorstw w formie wsparcia niebędącego pomocą publiczną i zasilane jest środkami pochodzącymi z okresu po ww. nowelizacji ustawy oraz środkami pochodzącymi ze zwrotu pomocy udzielonej przed nowelizacją. Rachunek obciążany jest wypłatami wsparcia, a w przypadku wyczerpania środków na rachunku „OPP Kapitał-S” również pomocy na ratowanie lub restrukturyzację. Na Rachunku „OPP Kapitał-S” gromadzone są środki pochodzące z okresu przed nowelizacją, obciążany jest on wypłatami pomocy na ratowanie/restrukturyzację.

udzielonej pomocy/wsparcia (środki pośrednio pochodzące z FRP). Rachunek ten był obciążony wydatkami związanymi z udzielaniem pomocy oraz wsparcia. Wpływy na rachunek „OPP Pozostałe”⁵³ w latach 2010–2013 wyniosły 303,7 mln zł⁵⁴.

W ocenie NIK, ustalona przez Zarząd ARP S.A. powyższa procedura umożliwiła należyte kwalifikowanie przychodów i kosztów związanych z udzielaniem pomocy i wsparcia ze środków pochodzących z FRP. W ARP S.A. prowadzone były prace nad zmianą i uproszczeniem obowiązującej obecnie *Procedury dysponowania środkami OPP*. Agencja planuje, że z przychodów z prowadzonej działalności z użyciem środków pochodzących z FRP w pierwszej kolejności będą pokrywane koszty bezpośrednio związane z ww. działalnością, a nadwyżka będzie mogła być przeznaczana na inną działalność prowadzoną przez Agencję, w tym na wsparcie innowacji, które obok wspierania restrukturyzacji i rozwoju dużych przedsiębiorstw będzie jednym z filarów nowej strategii ARP S.A.

3.2.1.5. Wsparcie ze środków pochodzących z FRP dla spółki PGZ S.A.

W dniu 7 marca 2014 r. Minister SP poinformował Zarząd ARP S.A. o konieczności dokapitalizowania PGZ⁵⁵ kwotą 500 mln zł, z przeznaczeniem na uruchomienie jej działalności oraz osiągnięcie przez nią pozycji konkurencyjnej na rynku uzbrojenia i sprzętu wojskowego, wskazując jednocześnie na brak możliwości wniesienia takiego wkładu z funduszy będących w dyspozycji MSP lub z innych środków budżetowych.

Minister SP wskazał na cel strategiczny ARP S.A. w latach 2012–2015, którym jest *Wspieranie budowy gospodarki opartej na wiedzy oraz stymulowanie wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw*, a także na fakt dysponowania przez Agencję środkami pochodzącymi z FRP oraz z tzw. funduszu zbrojeniowego⁵⁶. Minister SP zaproponował wniesienie do PGZ wkładu pieniężnego w wysokości 250 mln zł oraz wkładu niepieniężnego, tj. akcji pięciu spółek sektora obronnego działających z udziałem ARP S.A., a także certyfikatów inwestycyjnych FIZ MARS należących do Agencji.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie ARP S.A. w dniu 5 maja 2014 r. wyraziło zgodę na odstąpienie od stosowania *Zasad udzielania wsparcia finansowego WZ* w odniesieniu do czynności objęcia akcji w podwyższonym kapitale PGZ, przy czym kwota 172 mln zł na pokrycie części kapitału miała pochodzić ze środków otrzymanych przez Agencję na podstawie art. 56 ust. 5 ustawy o kip.

W rezultacie Agencja wyłączając stosowanie zasad wewnętrznych odstąpiła od wymogu przedłożenia przez PGZ biznesplanu lub strategii działania i dokonania ich oceny przez ARP S.A. W umowie objęcia akcji w drodze subskrypcji prywatnej i pokrycia ich wkładem pieniężnym

⁵³ Stan środków zgromadzonych na rachunku „OPP Pozostałe” według stanu na dzień: 31 grudnia 2009 r. 70 353,8 tys. zł; 31 grudnia 2010 r. 96 917,2 tys. zł – wzrost o 26 563,3 tys. zł; 31 grudnia 2011 r. 160 975,3 tys. zł – wzrost o 64 058,1 tys. zł; 31 grudnia 2012 r. 255 875,3 tys. zł – wzrost o 94 899,9 tys. zł; 31 grudnia 2013 r. 310 848,5 tys. zł – wzrost o 54 973,2 tys. zł; 31 sierpnia 2014 r. 113 299,5 tys. zł – spadek o 197 549,0 tys. zł. Zmniejszenie stanu środków na rachunku „OPP Pozostałe” było skutkiem objęcia przez ARP S.A. akcji w podwyższonym kapitale zakładowym PGZ w zamian za aport w postaci FIZ MARS o łącznej wartości rynkowej 251,4 mln zł objętych przez ARP S.A. w ramach lokowania czasowo wolnych środków pieniężnych, pochodzących z przychodów z oprocentowania udzielonych pożyczek, odsetek od lokat bankowych, ze środków otrzymanych z FRP.

⁵⁴ W tym odsetki od lokat bankowych 181 851,6 tys. zł, spłaty oprocentowania od udzielonej pomocy/wsparcia 61 188,6 tys. zł, odsetki od komercyjnych papierów wartościowych 9 076,8 tys. zł, nadwyżka ze sprzedaży akcji/udziałów 14 306,8 tys. zł (w 2010 r. sprzedaż udziałów ARP S.A. w PZL Wrocław Sp. z o.o., w 2013 r. sprzedaż akcji ARP S.A. FŁT Kraśnik).

⁵⁵ Jak wynika z powyższego pisma, PGZ powstała w związku z decyzją Rady Ministrów wyrażającą zgodę na inny niż określony w art. 33 ust. 1 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji tryb zbycia akcji w 12 spółkach sektora obronnego należących do SP, poprzez ich wniesienie na podwyższenie kapitału zakładowego PZG.

⁵⁶ Fundusz, który powstał w ARP w 1998 r., wskutek dokapitalizowania Agencji kwotą 100 mln zł z Funduszu Pracy z przeznaczeniem na restrukturyzację podmiotów przemysłu obronnego. Po wyczerpaniu tej puli w 2011 r. Agencja utrzymała Fundusz, zasilając go środkami własnymi z prywatyzacji spółek zbrojeniowych, w których ma udziały.

z dnia 29 maja 2014 r. Zarządy ARP S.A. i PGZ ustaliły przeznaczenie środków pochodzących z FRP przekazanych w ramach podwyższenia kapitału. Strony postanowiły, że część wkładu pieniężnego w wysokości 172 mln zł będzie przeznaczona przez PGZ wyłącznie na cele związane z realizacją programów operacyjnych/zadań/wytycznych zdefiniowanych przez Ministerstwo Obrony Narodowej lub inny właściwy resort. Ponadto PGZ została zobowiązana do wyodrębnienia tych środków na oddzielnym rachunku bankowym oraz przedstawiania ARP S.A. corocznych sprawozdań z wykorzystania części wkładu pieniężnego pochodzącego z FRP.

NIK oceniając zaangażowanie finansowe Agencji wzięła po uwagę argumentację ARP o specyfice powyższego projektu. NIK uwzględniła także fakt, że wsparcie dla przedsiębiorstw niebędące pomocą publiczną, podobnie jak pomoc publiczna na cele związane z bezpieczeństwem i obronnością państwa, nie wymagała opinii Prezesa UOKiK ani notyfikacji do KE, zatem nie naruszono przepisów powszechnie obowiązujących w tym zakresie. Dokapitalizowanie PGZ wynikało ze Strategii Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022, przyjętej przez Radę Ministrów uchwałą z dnia 9 kwietnia 2013 r.⁵⁷ Jednakże, zdaniem NIK, skoro projekt finansowany był ze środków pochodzących z FRP, to całkowite niestosowanie przez ARP S.A. wewnętrznych procedur stosowanych w odniesieniu do innych projektów finansowanych z tych środków stwarzało podstawy do oceny o niejednolitym traktowaniu potencjalnych beneficjentów. Świadczył o tym także fakt wsparcia podmiotu, który nie zwrócił się do Agencji ze stosownym wnioskiem o jego udzielenie. Ze względu na dbałość o powierzone środki Agencja powinna unikać angażowania ich w projekty bez opracowanego biznesplanu/strategii działania, ukazujących możliwość uzyskania satysfakcjonującego zwrotu z inwestycji, co jest jedną z podstawowych zasad przekazywania środków wsparcia, także ze względu na zabezpieczenie interesów ARP S.A.

NIK przyjmuje przy tym, że organ pełniący funkcje walnego zgromadzenia spółki SP, mógł za pomocą odpowiednich uchwał zgromadzenia kształtować cele ARP S.A. w sposób oczekiwany przez Radę Ministrów, sprzyjający jej zdaniem realizacji celów polityki gospodarczej państwa, które uzasadniały zastosowanie odstępstw od standardowego modelu postępowania w sprawie udzielania przez ARP S.A. wsparcia finansowego dla przedsiębiorstw.

3.2.1.6. Pomoc ze środków pochodzących z FRP dla jednostek ochrony zdrowia

W okresie od 1 stycznia 2011 r. do 1 sierpnia 2014 r. ARP S.A. udzieliła pomocy na ratowanie i/lub restrukturyzację w kwocie 400,9 mln zł dla dziewięciu jednostek ochrony zdrowia (głównie szpitali)⁵⁸.

Finansowaniu podlegała działalność prowadzona wyłącznie w zakresie usług medycznych świadczonych na podstawie kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia. Zasada ta, potwierdzana stosownymi postanowieniami umownymi, była zgodna ze stanowiskiem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów⁵⁹. Jednocześnie w umowach umieszczane były klauzule normujące obowiązki stron w przypadku nakazania przez KE zwrotu środków, ze względu na fakt, iż KE może badać każdy przypadek udzielenia przez państwo finansowania ze środków publicznych i kwalifikować finansowanie jako spełniające przesłanki pomocy publicznej.

⁵⁷ W uzasadnieniu do wniosku z 13 marca 2014 r. Departamentu Inwestycji Portfelowych na posiedzenie Zarządu ARP S.A. stwierdzono m.in., że z punktu widzenia zapewnienia sprawności działania Sił Zbrojnych RP oraz wzmocnienia potencjału konkurencyjności polskiego przemysłu obronnego koncentracja przemysłowego potencjału obronnego w PGZ jest uzasadniona.

⁵⁸ ARP S.A. zawarła umowy z dziesięcioma jednostkami ochrony zdrowia na kwotę 440,9 mln zł. Jedna umowa na kwotę 40 mln zł została rozwiązana bez wypłaty środków.

⁵⁹ Pismo UOKiK znak DDO-52-76(2)/10/EK z dnia 16 marca 2010 r. i wyjaśnienie Dyrektora Departamentu Usług Finansowych ARP S.A. znak ARP/DUF/AF/83/4968/2014 z dnia 14 października 2014 r.

Agencja kwalifikowała dofinansowanie szpitali jako pomoc na ratowanie i/lub restrukturyzację niebędącą pomocą publiczną w rozumieniu art. 107 *TFUE* z powodu niespełnienia kryterium zakłócenia konkurencji. Pomoc dla szpitali była więc traktowana przez ARP S.A. jako inna forma pomocy niż pomoc publiczna na ratowanie i restrukturyzację dla przedsiębiorstw tzw. zagrożonych oraz inna niż wsparcie przeznaczone dla innych przedsiębiorstw niż zagrożonych.

Zdaniem NIK, pomoc udzielana szpitalom w kontrolowanym okresie mogła być traktowana jako typowa pomoc publiczna, tyle że nie wymagająca notyfikacji do KE, gdyż nie spełniała kryterium zakłócenia lub możliwości zakłócenia konkurencji oraz wpływania na wymianę handlową między państwami członkowskimi UE. To kryterium ma znaczenie jako kryterium zgodności pomocy ze wspólnym rynkiem a nie jako kryterium definicyjne pomocy publicznej, bowiem dany środek może stanowić pomoc publiczną i mimo to nie wywierać wpływu na wewnątrzspółnotową wymianę handlową ani nie zakłócać oraz nie grozić zakłóceniem konkurencji i dlatego nie podlega obowiązkowi notyfikacji do KE, tak samo jak np. pomoc *de minimis*.

ARP S.A. nie wskazywała wprost w umowach, że pomoc dla szpitali nie podlega notyfikacji do Komisji Europejskiej. Jednocześnie przyjęła, iż każde odstępstwo od zasad rynkowych może być traktowane przez KE jako niedozwolona pomoc publiczna i wprowadziła odpowiednie zastrzeżenia w umowach co do możliwości żądania przez KE zwrotu pomocy.

Obowiązujący system udzielania pomocy przez państwo przewiduje pomoc publiczną niewymagającą notyfikacji do KE, o czym stanowi wyraźnie art. 38 *ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej*⁶⁰. Ww. art. 38 ust. 1 *ustawy* wprowadza obowiązek po stronie wszystkich podmiotów udzielających pomocy, bez względu na jej rodzaj czy formę, poinformowania beneficjenta o jej zatwierdzeniu przez KE bądź o braku obowiązku notyfikacji. Powinno być to przestrzegane zwłaszcza po wejściu w życie dyrektywy transgranicznej⁶¹, gdyż powstaje ryzyko zakwestionowania pomocy przez KE.

Największą pomoc uzyskało Uniwersyteckie Centrum Kliniczne⁶² w Gdańsku w postaci pożyczki na ratowanie w kwocie 40 mln zł⁶³ oraz pożyczki na restrukturyzację w kwocie 110 mln zł⁶⁴.

3.2.2. Wykorzystanie środków na pomoc i wsparcie niebędące pomocą publiczną przez przedsiębiorców

3.2.2.1. Prawidłowość wykorzystania pomocy oraz jej efekty

Wnioski składane przez przedsiębiorców (w kontrolowanych przypadkach), poza jednym wyjątkiem dotyczącym FPWL, sporządzone były wg wzoru opracowanego przez ARP S.A. i umożliwiały Agencji dokonywanie analiz sytuacji przedsiębiorcy, mającej na celu weryfikację i realność założeń oraz prognoz kształtowania się przyszłych efektów ekonomiczno-finansowych, w tym osiągnięcia długoterminowej rentowności oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania i konkurowania na rynku.

W siedmiu skontrolowanych podmiotach nie stwierdzono uchybień lub nieprawidłowości polegających na naruszeniu postanowień umów o udzielenie pomocy lub wsparcia niebędącego pomocą publiczną. Otrzymana pomoc publiczna wykorzystana została zgodnie z umowami

⁶⁰ Dz.U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 ze zm.

⁶¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/24/UE z dnia 9 marca 2011 r. w sprawie stosowania praw pacjenta w transgranicznej opiece zdrowotnej (termin transpozycji 25 października 2013 r.).

⁶² Dalej: UCK.

⁶³ Umowa pożyczki nr OPP/5/2010 z dnia 10 czerwca 2010 r.

⁶⁴ Umowa pożyczki nr OPP/1/2011 z dnia 18 lutego 2011 r. (posłużyła do spłaty pożyczki udzielonej w ramach umowy z 10 czerwca 2010 r.). Umową pożyczki z dnia 17 maja 2011 r. UCK zrezygnowało z pożyczki w kwocie 15 400 tys. zł, kwota udzielonej pomocy wyniosła 110 000 tys. zł.

zawartymi z ARP S.A. W pięciu przypadkach⁶⁵ nastąpiło całkowite ustabilizowanie wyników finansowych lub nastąpiła pewna poprawa, natomiast w dwóch przypadkach⁶⁶ w dalszym ciągu wymagane jest dokończenie działań restrukturyzacyjnych.

- *Otrzymana przez Zakłady Chemiczne „Police” S.A.⁶⁷ w czerwcu 2010 r. pomoc publiczna na ratowanie w wysokości 150 mln zł na spłatę najważniejszych zobowiązań, pozwoliła Spółce odzyskać bieżącą płynność finansową, niezbędną do prowadzenia działalności operacyjnej oraz zakończenie w maju 2012 r. realizacji Planu Restrukturyzacji. Do ustabilizowania się wyników finansowych Spółki w latach 2012–2013 przyczyniły się także zmiany w strukturze właścicielskiej. Nabycie 66% kapitału zakładowego Spółki przez Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach S.A. spowodowało, że Spółka stała się częścią Grupy Azoty Tarnów. W efekcie tych działań, Spółka wzmocniła swoją pozycję konkurencyjną na polskim i europejskim rynku chemicznym, korzystając w ramach Grupy Azoty z możliwości rozwoju nowych produktów.*
- *UCK w Gdańsku w latach 2010–2011, na podstawie trzech umów pożyczek, otrzymało środki w łącznej kwocie 110 mln zł na spłatę zobowiązań. Sytuacja ekonomiczna Centrum po wykorzystaniu otrzymanego wsparcia uległa poprawie. Centrum odzyskało kontrolę nad przepływami pieniężnymi, przez co możliwa stała się racjonalizacja sposobu wykorzystania środków publicznych na świadczenie usług medycznych i rozwój jednostki poprzez zmianę organizacji pracy, optymalizację zatrudnienia, zbilansowanie kosztów i przychodów oraz dostosowanie zakresu świadczonych usług do potrzeb lokalnego rynku.*
- *Diora-Świdnica Sp. z o.o. w latach 2009–2011 otrzymała ze środków pochodzących z FRP pomoc na ratowanie i restrukturyzację w wysokości 6,7 mln zł oraz 3 mln zł na podwyższenie kapitału zakładowego. Udzielona pomoc umożliwiła Spółce przeprowadzenie zmian organizacyjnych polegających na przeniesieniu zakładu do nowej hali produkcyjno-biurowej, dostosowanie mocy produkcyjnych i poziomu planowanej produkcji do nowych uwarunkowań i rozwiązań logistyczno-kosztowych związanych ze zmianą siedziby Spółki. Dokonano też zakupów nowych maszyn i urządzeń. W zakresie restrukturyzacji finansowej Spółka odzyskała płynność finansową, spłacono zobowiązania publiczno-prawne i szereg zobowiązań wobec dostawców, rozpoczęto terminową obsługę zobowiązań wobec pracowników.*
- *Wykorzystanie przez Szpital Wojewódzki im. dr. Ludwika Rydygiera w Suwałkach pożyczki na restrukturyzację w wysokości 15 mln zł uzyskanej w roku 2012 ze środków pochodzących z FRP, miało wpływ m.in. na poprawę wskaźników kosztów osobowych i kosztów materiałów medycznych w relacji do przychodów ze sprzedaży, poprawę wskaźnika wartości świadczeń zdrowotnych ponad limit określony przez Narodowy Fundusz Zdrowia, a także na poprawę ogólnej sytuacji ekonomiczno-finansowej Szpitala.*
- *Uzyskana przez Fabrykę Łożysk Tocznich Kraśnik S.A. w latach 2010–2011 pomoc ze środków pochodzących z FRP, na ratowanie w kwocie 12,5 mln zł i na restrukturyzację w kwocie 20 mln zł, wykorzystana została do spłaty zobowiązań finansowych oraz podwyższenia jej kapitału zakładowego, celem pokrycia kosztów wykonania zadań inwestycyjnych. W końcowym efekcie poprawa wyników ekonomiczno-finansowych spółki umożliwiła ARP S.A. pozyskanie inwestora branżowego i sprzedaż w 2013 r. posiadanych przez Agencję akcji Spółki.*
- *Szpital Wojewódzki im. Kardynała S. Wyszyńskiego w Łomży uzyskaną w 2013 r. kwotę 15 mln zł w ramach pożyczki na restrukturyzację przeznaczył na spłatę zobowiązań z tytułu dostaw i usług, co w optymistycznym wariantcie miało dać końcowy efekt w postaci przywrócenia efektywności ekonomicznej w działalności Szpitala. Zachodzące w Szpitalu zmiany nie świadczą jeszcze o jego wypłacalności, a tym samym o osiągnięciu stabilności finansowej. Na koniec 2013 r. rentowność netto była niska i wynosiła 0,56%, zobowiązania długoterminowe zwiększyły się o 11,2 mln zł. W dalszym ciągu wymagana jest dyscyplina finansowa i realizowanie zadań przyjętych w programie restrukturyzacji.*
- *Podobnie przedstawia się sytuacja Szpitala Uniwersyteckiego nr 1 im. dr. A. Jurasza w Bydgoszczy. Dotychczasowe działania restrukturyzacyjne przy wsparciu środkami ARP S.A. w wysokości 100 mln zł, na spłatę zobowiązań cywilnoprawnych, nie przyniosły zdecydowanej poprawy kondycji finansowej Szpitala. Mimo odwrócenia niekorzystnych tendencji, Szpital nadal wykazywał stratę na działalności, miał ujemną rentowność netto oraz wykazywał wzrost zobowiązań wymagalnych, które na koniec I półrocza 2014 r. wynosiły ponad 70 mln zł. Nieosiągnięcie większości zakładanych celów i wskaźników dla przyjętych inicjatyw w Planie restrukturyzacji wiązało się z nierealistycznymi założeniami po stronie wzrostu przychodów, także z innych źródeł niż NFZ, oraz nieuwzględnienie wzrostu kosztów w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 22 października 2010 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej⁶⁸.*

⁶⁵ Zakłady Chemiczne „Police” S.A., Uniwersyteckie Centrum Kliniczne w Gdańsku, Diora-Świdnica Sp. z o.o., Szpital Wojewódzki im. dr. Ludwika Rydygiera w Suwałkach i Fabryka Łożysk Tocznich Kraśnik S.A.

⁶⁶ Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr. A. Jurasza w Bydgoszczy i Szpital Wojewódzki im. Kardynała S. Wyszyńskiego w Łomży.

⁶⁷ Od dnia 3 czerwca 2013 r. Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A.

⁶⁸ Dz.U. Nr 230, poz. 1507, zmiana dotyczyła m.in. przekazania na wzrost wynagrodzeń 40% kwoty wzrostu kontraktu z NFZ.

3.2.2.2. Realizacja obowiązków informacyjnych przez beneficjentów

Umowa pożyczki na ratowanie lub restrukturyzację, zobowiązywała przedsiębiorcę m.in. do przekazywania Agencji sprawozdań z wykorzystania pomocy publicznej na ratowanie lub restrukturyzację. Sprawozdania wraz z wymaganymi załącznikami przedsiębiorca zobowiązany był przekazywać Agencji w formie papierowej, jak i elektronicznej w terminie do 30 dni po zakończeniu każdego kolejnego kwartału w roku obrotowym, bądź w innym terminie określonym przez Agencję. Ustalenia kontroli generalnie potwierdziły terminowe wywiązywanie się beneficjentów korzystających z pomocy publicznej z obowiązków informacyjnych wobec Agencji. Przekazywane do ARP S.A. sprawozdania pod względem merytorycznym nie budziły zastrzeżeń, ponadto dołączano do nich kwartalne sprawozdania finansowe obejmujące bilans, rachunek strat i zysków, wyciągi bankowe oraz inne dane finansowe niezbędne do weryfikacji wskaźników typu rentowność, płynność finansowa. Nie stwierdzono przypadków niesporządzania sprawozdań, a stwierdzone opóźnienia były monitorowane przez ARP S.A. i nie miały wpływu na dokonywanie przez Agencję oceny prawidłowości wykorzystywania środków publicznych przez przedsiębiorców. Opóźnienia w przekazywaniu sprawozdań wystąpiły w przypadku czterech z siedmiu skontrolowanych podmiotów, przy czym w jednym z tych podmiotów było to wyłącznie jednorazowe, niewielkie opóźnienie:

- *UCK w Gdańsku sporządziło i przekazało do ARP S.A. 14 sprawozdań zarówno w wersji papierowej, jak i elektronicznej. W czterech przypadkach dotyczących wersji elektronicznej sprawozdań opóźnienia wyniosły od 2 do 29 dni. Natomiast w przypadku papierowej wersji sprawozdań, opóźnienia od 1 do 32 dni stwierdzono w siedmiu przypadkach. Sprawozdania były przygotowywane na podstawie danych dostępnych często dopiero pod koniec upływającego terminu.*
- *Sprawozdania spółki Diora-Świdnica przekazywane były w terminie określonym umową, z wyjątkiem dwóch sprawozdań, których termin opracowania przypadał na styczeń i kwiecień 2014 r. Wg Prezesa Spółki, sześć- i ośmiodniowe opóźnienie wynikało z wyjątkowej sytuacji, tj. przeprowadzki Spółki do nowej siedziby, uruchomienia nowej infrastruktury informatycznej, zwiększenia (na wniosek ARP S.A.) zakresu informacji przekazywanych w sprawozdaniach oraz kontroli z urzędu skarbowego w tym czasie.*
- *Spośród 10 sprawozdań Szpitala w Bydgoszczy dot. wykorzystania pożyczki oraz realizacji programu restrukturyzacji w latach 2012–2014 (I półrocze), sześć sprawozdań przekazanych zostało po terminie określonym w umowie pożyczki. Opóźnienia w ich przekazywaniu wynosiły od dziewięciu dni w przypadku sprawozdania za III kwartał 2012 r. do 123 dni za III kwartał 2013 r., przy czym w czterech przypadkach wynosiły one co najmniej 54 dni⁶⁹. Wyjaśnienie Szpitala o uzgodnieniu z Agencją wydłużenia terminu przekazywania informacji o 20 dni roboczych, w ocenie NIK, nie zasługiwało na uwzględnienie w świetle niedochowania postanowienia umowy, iż wszelkie jej zmiany wymagają dla swej ważności zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności, a także wobec stwierdzonych opóźnień dłuższych niż 20 dni. Podobnie rozpoczęcie prac nad aktualizacją Planu restrukturyzacji nie mogło stanowić usprawiedliwienia nieterminowego przestrzegania obowiązków sprawozdawczych Szpitala określonych w umowie pożyczki. NIK nie zgłosiła uwag do merytorycznej zawartości ww. sprawozdań.*

⁶⁹ Sprawozdanie za I kwartał 2013 r. 90 dni po terminie, za III kwartał 2013 r. 123 dni po terminie, za IV kwartał 2013 r. 54 dni po terminie i za I kwartał 2014 r. 70 dni po terminie.

4 INFORMACJE DODATKOWE

4.1 Przygotowanie kontroli

Jednostki objęte kontrolą (ARP S.A. oraz siedmiu przedsiębiorców) dobrano w sposób celowy, kierując się wysokością otrzymanej pomocy, bazując na danych uzyskanych z Agencji, odpowiedzialnej za realizację zadań związanych z udzielaniem pomocy publicznej, jej monitorowaniem i sprawozdawczością. W Agencji kontrolę prowadzono pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności, a u przedsiębiorców w zależności od rodzaju jednostki kontrolowanej, tj.:

- ♦ w szpitalach utworzonych przez podmioty publiczne oraz jednoosobowej spółce Skarbu Państwa – pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności (art. 5 ust. 1 *ustawy o NIK*);
- ♦ w pozostałych przedsiębiorstwach – pod względem legalności i gospodarności (art. 5 ust. 3 *ustawy o NIK*).

4.2 Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Po zakończeniu czynności kontrolnych sporządzonych zostało osiem wystąpień pokontrolnych, które wysłano do kierowników skontrolowanych jednostek. W sześciu przypadkach ocena była pozytywna, natomiast w dwóch ze względu na stwierdzone nieprawidłowości (dotyczyło to ARP S.A. i Szpitala Uniwersyteckiego w Bydgoszczy), pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości. Z uwagi na dokonaną ocenę, NIK nie sformułowała wniosków pokontrolnych, oprócz wystąpienia do ARP S.A. Do żadnego z wystąpień pokontrolnych nie zostały zgłoszone zastrzeżenia.

Odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne udzielili Prezes ARP S.A. i Dyrektor Szpitala Wojewódzkiego w Suwałkach, pozostałe jednostki nie były do tego zobowiązane w związku z pozytywnymi ocenami. Prezes ARP S.A. poinformował, że nie zgłasza zastrzeżeń do zawartych ocen i uwag zawartych w wystąpieniu, wskazał jednocześnie, iż przyjmuje do realizacji zgłoszony wniosek o zamieszczanie w umowach ze szpitalami informacji, że udzielana pomoc nie podlega notyfikacji do KE w przypadku, gdy nie wpływa ona negatywnie na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi UE. Dyrektor Szpitala poinformował natomiast, że podjął intensyfikację działań w celu wypełnienia obowiązków wynikających z pełnego wdrożenia Programu restrukturyzacji szpitala.

Wykaz skontrolowanych podmiotów

Jednostka organizacyjna NIK	Jednostka kontrolowana	Adres jednostki
Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji	1. Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	00-400 Warszawa, ul. Nowy Świat 6/12
	W ramach kontroli w ARP S.A. skontrolowano dokumentację sześciu podmiotów, które korzystały z pomocy publicznej lub wsparcia niebędącego pomocą publiczną: 1. PZL Sędziszów S.A. 2. Mesko AGD Sp. z o.o. 3. HW Pietrzak Holding S.A. 4. FPW Lease Sp. z o.o. 5. Szpital Wojewódzki im. Jędrzeja Śniadeckiego w Białymstoku 6. Polska Grupa Zbrojeniowa S.A.	
	2. Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A.	72-010 Police, ul. Kuźnicka 1
	3. Uniwersyteckie Centrum Kliniczne	80-952 Gdańsk, ul. Dębniaki 7
	4. Dora-Świdnica Sp. z o.o.	58-100 Świdnica, ul. Bystrzycka 34
	5. Szpital Uniwersytecki Nr 1 im. dr. A. Jurasza	85-094 Bydgoszcz, ul. M. Skłodowskiej-Curie 9
	6. Szpital Wojewódzki im. dr. L. Rydygiera	16-400 Suwałki, ul. Szpitalna 60
	7. Fabryka Łożysk Tocznych S.A.	23-210 Kraśnik, ul. Fabryczna 6
	8. Szpital Wojewódzki im. Kardynała S. Wyszyńskiego	18-404 Łomża, ul. J. Piłsudskiego 11

Wykaz udzielonej pomocy/wsparcia w latach 2011–2014 (3 kw.).

Lp.	Nazwa beneficjenta	Data złożenia wniosku	Kwota wnioskowana	Zgoda Zarządu ARP S.A.	Przyznana pomoc/wsparcie	Data podpisania umowy
Rok 2011						
1.	Uniwersyteckie Centrum Kliniczne Gdańsk	13.01.2011 r.	125,4 mln zł	27.01.2011 r.	125,4 mln zł	17.05.2011 r.
2.	Zakłady Mięsnе Mysław Sp. z o.o.	31.03.2011 r.	10,0 mln zł	7.04.2011 r.	10,0 mln zł	8.10.2012 r.
3.	Mesko AGD Sp. z o.o.	1.06.2011 r.	0,86 mln zł	10.08.2011 r.	0,86 mln zł	18.04.2012 r.
4.	Szpital Uniwersytecki im. A. Jurasza w Bydgoszczy	20.09.2011 r.	100,0 mln zł	13.10.2011 r.	100,0 mln zł	14.11.2011 r.
5.	Pawtrans Holding Sp. z o.o.	17.11.2011 r.	29,0 mln zł	27.02.2012 r.	29,0 mln zł	6.03.2012 r.
Rok 2012						
1.	Szpital Wojewódzki im. S. Wyszyńskiego w Łomży	9.03.2012 r. (14.05.2012r.)	15,0 mln zł	29.05.2013 r.	15,0 mln zł	3.07.2013 r.
2.	Wojewódzki Szpital Zespolony im. J. Śniadeckiego w Białymstoku	9.03.2012 r. (25.02.2013r.)	40,0 mln zł	29.05.2013 r.	30,0 mln zł	3.07.2013 r.
3.	Classen-Pol S.A.	2.04.2012 r.	11,0 mln zł	1.08.2012 r.	11,0 mln zł	25.02.2013 r.
4.	Szpital Wojewódzki im. L. Rydygiera w Suwałkach	4.04.2012 r.	20,0 mln zł	31.10.2012 r.	20,0 mln zł	16.11.2012 r.
5.	Mesko-AGD Sp. z o.o.	12.07.2012 r.	2,062 mln zł	18.07.2012 r.	2,061 mln zł	5.06.2013 r.
6.	FPW Lease Sp. z o.o.	23.08.2012 r. 23.08.2012 r.	55,8 mln zł 12,7 mln zł	31.08.2012r. 31.08.2012r.	55,8 mln zł 12,7 mln zł	5.09.2012 r. 5.09.2012 r.
7.	Eurolot S.A.	29.08.2012 r. 21.03.2013 r.	39,9 mln zł 53,6 mln zł	17.09.2012 r. 22.03.2013 r.	39,9 mln zł 53,6 mln zł	17.09.2012 r. 12.04.2013 r.
8.	Regionalny Szpital Specjalistyczny w Grudziądzu	8.08.2012 r.	40,0 mln zł	14.11.2012 r.	40,0 mln zł	20.12.2012 r.
9.	Miejskie Zakłady Opieki Zdrowotnej w Żorach Sp. z o.o.	23.10.2012 r. (27.03.2013 r.)	2,0 mln zł	22.05.2013 r.	2,0 mln zł	3.07.2013 r.
10.	Mirbud S.A.	13.11.2012 r.	50,0 mln zł	16.01.2013 r.	50,0 mln zł	27.02.2013 r.
Rok 2013						
1.	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Legnicy	24.01.2013 r.	15,0 mln zł	29.05.2013 r.	15,0 mln zł	1.07.2013 r.
2.	Classen-Pol S.A.	8.02.2013 r. (9.04.2013 r.)	29,3 mln zł	11.04.2013 r.	29,3 mln zł	27.06.2014 r.
3.	HW Pietrzak Holding Sp. z o.o.	10.05.2013 r.	115,0 mln zł	25.06.2013 r.	115,0 mln zł	2.08.2013 r.
4.	Pomorska SSE Sp. z o.o.	3.06.2013 r.	15,0 mln zł	25.06.2013 r.	15,0 mln zł	6.08.2013 r.
5.	FPW Lease Sp. z o.o.	1.10.2013 r.	85,0 mln zł	23.10.2013 r.	40,0 mln zł 42,35 mln zł	18.12.2013 r. 22.05.2014 r.
6.	Pronar Sp. z o.o.	31.10.2013 r.	80,0 mln zł	9.07.2014 r.	60,0 mln zł	25.08.2014 r.
7.	FAM-Technika Odlewnicza Sp. z o.o.	4.12.2013 r.	12,0 mln zł	25.02.2014 r.	9,7 mln zł	18.08.2014 r.
Rok 2014						
1.	SPV Baltic S.A.	8.01.2014 r.	102,1 mln zł	22.01.2014 r.	100,0 mln zł	31.01.2014 r.
2.	Euroterminal Sławków Sp. z o.o.	19.03.2014 r.	8,0 mln zł	14.05.2014 r.	8,0 mln zł	5.06.2014 r.
3.	Ursus S.A.	28.03.2014 r.	20,0 mln zł	6.05.2014 r.	20,0 mln zł	29.05.2014 r.
4.	Szpital Specjalistyczny w Kościerzynie Sp. z o.o.	14.04.2014 r.	44,579 mln zł	21.05.2014 r.	44,579 mln zł	1.07.2014 r.
5.	Zakłady Tworzyw Sztucznych ARTGOS S.A.	11.04.2014 r.	3,0 mln zł	28.05.2014 r.	3,0 mln zł	13.06.2014 r.
6.	Instytut Reumatologii im. Eleonory Reicher w Warszawie	8.05.2014 r.	39,0 mln zł	4.06.2014 r.	39,0 mln zł	3.07.2014 r.
7.	PGZ S.A.	bez wniosku	172,0 mln zł	14.03.2014 r.	172,0 mln zł	29.05.2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z kontroli przeprowadzonej w ARP S.A.

Forma pomocy udzielonej skontrolowanym podmiotom

Lp.	Podmiot wnioskujący o pomoc	Forma pomocy	Kwota pomocy	Data złożenia wniosku	Uchwała Zarządu ARP S.A.	Decyzja KE	Podpisanie umowy
1.	Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A., 00-400 Warszawa, ul. Nowy Świat 6/12	Ratowanie (pożyczka)	150,0 mln zł	7.12.2009 r.	8.12.2009 r.	26.05.2010 r.	8.06.2010 r.
2.	Uniwersyteckie Centrum Kliniczne, 80-952 Gdańsk, ul. Dębinki 7	Restrukturyzacja (pożyczka)	40,0 mln zł 125,4 mln zł (wykorzystano łącznie 110,0 mln zł)	16.04.2010 r. 13.01.2011 r.	17.05.2010 r. 27.01.2011 r.	nd* 18.02.2011 r. i 17.05.2011 r.	10.06.2010 r.
3.	Diora - Świdnica Sp. z o.o., 58-100 Świdnica, ul. Bystrzycka 34	Restrukturyzacja (pożyczka) dokapitalizowanie	1,2 mln zł 5,5 mln zł 3,0 mln zł	24.09.2009 r.	1.10.2009 r.	6.06.2011 r.	7.05.2009 r. 5.08.2011 r.
4.	Szpital Uniwersytecki Nr 1 im. dr. A. Jurasza, 85-094 Bydgoszcz, ul. M. Skłodowskiej-Curie 9	Restrukturyzacja (pożyczka)	100,0 mln zł	24.09.2009 r.	1.10.2009 r.	6.06.2011 r.	28.10.2011 r.
5.	Szpital Wojewódzki im dr. L. Rydygiera, 16-400 Suwałki, ul. Szpitalna 60	Restrukturyzacja (pożyczka)	20,0 mln zł (wykorzystano 15,0 mln zł)	20.09.2011 r.	13.10.2011 r.	nd	14.11.2011 r.
6.	Fabryka Łozysk Toczných S.A., 23-210 Kraśnik, ul. Fabryczna 6	Ratowanie (pożyczka) dokapitalizowanie	12,5 mln zł 20,0 mln zł	4.04.2012 r.	31.10.2012 r.	nd	16.11.2012 r.
7.	Szpital Wojewódzki im. Kardynała S. Wyszyńskiego, 18-404 Łomża, ul. J. Piłsudskiego 11	Restrukturyzacja (pożyczka)	15,0 mln zł	21.12.2009 r. 12.10.2010 r.	21.01.2010 r. 3.11.2010 r.	2.06.2010 r. 13.07.2011 r.	21.06.2010 r. 24.11.2011 r.
				9.03.2012 r.	29.05.2013 r.	nd	3.07.2013 r.

* nd – nie dotyczy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z kontroli przeprowadzonej w ARP S.A.

Lista osób odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność

Lp.	Pełniona funkcja	Imię i Nazwisko	Okres
1.	Prezes Zarządu ARP S.A.	Wojciech Dąbrowski	Od 6 lutego 2008 r. do 26 czerwca 2014 r.
		Aleksandra Magaczewska	Od 7 sierpnia 2014 r.
2.	Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny – Grupa Azoty Zakłady Chemiczne „Police” S.A.	Krzysztof Jałosiński	Od 19 stycznia 2011 r.
3.	Dyrektor Naczelny – Uniwersyteckie Centrum Kliniczne Gdańsk	Ewa Książek-Bator	Od 29 maja 2009 r.
4.	Prezes Zarządu – Diora-Świdnica Sp. z o.o.	Włodzimierz Sosiński	Od 21 sierpnia 2008 r.
5.	Dyrektor – Szpital Uniwersytecki Nr 1 im. dr. A. Jurasza w Bydgoszczy	Jacek Kryś	Od 19 grudnia 2013 r.
6.	Dyrektor – Szpital Wojewódzki im. dr. L. Rydygiera w Suwałkach	Adam Szałanda	Od 1 marca 2011 r.
7.	Prezes Zarządu – Fabryka Łózysk Tocznych S.A. w Kraśniku	Grzegorz Jasiński	Od 30 czerwca 2009 r.
8.	Dyrektor – Szpital Wojewódzki im. Kardynała S. Wyszyńskiego w Łomży	Krzysztof Bałata	Od 24 kwietnia 2013 r.

Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

Wykaz aktów prawa międzynarodowego

1. Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana – Dz.Urz. UE C 115 z dnia 9 maja 2008 r., s. 47).
2. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej – Dz.Urz. UE L 140 z dnia 30 kwietnia 2004 r.; s. 1, ze zm.
3. Wytyczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw – Dz.Urz. UE C 244 z dnia 1 października 2004 r., s. 2.
4. Komunikat Komisji dotyczący przedłużenia okresu ważności wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw – Dz.Urz. UE C 156 z dnia 9 lipca 2009 r., s. 3.
5. Komunikat Komisji dotyczący przedłużenia okresu ważności wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw – Dz.Urz. UE C 296 z dnia 2 października 2012 r., s. 3.
6. Komunikat Komisji – Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji – Dz.Urz. UE C 249 z dnia 31 lipca 2014 r., s. 1.
7. Zawiadomienie Komisji Europejskiej w sprawie uproszczonej procedury rozpatrywania niektórych rodzajów pomocy państwa – Dz.Urz. UE C 136 z dnia 16 czerwca 2009 r., s. 3.
8. Komunikat Komisji Europejskiej w sprawie stosowania reguł Unii Europejskiej w dziedzinie pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym – Dz.Urz. UE C 8 z dnia 11 stycznia 2012 r., s. 4 – pkt 21–22.

Wykaz aktów prawa polskiego

1. Ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji – Dz.U. z 2013 r., poz. 216 ze zm.
2. Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz niektórych innych ustaw – Dz.U. Nr 34, poz. 171 (wejście w życie 3 marca 2011 r.).
3. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej – Dz.U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404 ze zm.
4. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2005 r. o pomocy publicznej i restrukturyzacji publicznych zakładów opieki zdrowotnej – Dz.U. Nr 78, poz. 684 ze zm.
5. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej – Dz.U. z 2013 r., poz. 217 ze zm.
6. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości – Dz.U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2006 r. w sprawie pomocy publicznej udzielanej w procesach prywatyzacji – Dz.U. Nr 84, poz. 580 ze zm.
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach – Dz.U. Nr 194, poz. 1983 ze zm.
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie – Dz.U. Nr 53, poz. 312 ze zm.

10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych – Dz.U. z 2014 r., poz. 1065 ze zm.

Wykaz aktów wewnętrznych ARP S.A.

1. Uchwała nr 1 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia ARP S.A. z dnia 27 kwietnia 2005 r. w sprawie przyjęcia Zasad udzielania wsparcia finansowego (zmieniona uchwałą NWZ ARP S.A. z dnia 31 marca 2006 r.).
2. Zbiór zasad i procedur dotyczących udzielania i monitorowania przez ARP S.A. pomocy indywidualnej na ratowanie i na restrukturyzację ze środków finansowych, o których mowa w art. 56 ust. 5 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji z 2011 r., przyjęty uchwałą Zarządu ARP S.A. Nr 956/LVIII/2011 z dnia 28 września 2011 r., zatwierdzony uchwałą Rady Nadzorczej ARP S.A. Nr 89/VIII/2011 z dnia 27 października 2011 r.
3. Zbiór zasad i procedur udzielania wsparcia finansowego niebędącego pomocą publiczną przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. ze środków, o których mowa w art. 56 ust. 5 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji z 2011 r., przyjęty uchwałą Zarządu ARP S.A. Nr 731/XLIV/2011 z dnia 20 lipca 2011 r., zatwierdzony uchwałą Rady Nadzorczej ARP S.A. Nr 66/VI/2011 z dnia 28 lipca 2011 r. ze zm.

Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Wiceprezes Rady Ministrów – Minister Gospodarki
6. Minister Skarbu Państwa
7. Minister Finansów
8. Minister Zdrowia
9. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
10. Rzecznik Praw Obywatelskich
11. Sejmowa Komisja Skarbu Państwa
12. Sejmowa Komisja Gospodarki
13. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
14. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
15. Sejmowa Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej
16. Senacka Komisja Gospodarki Narodowej
17. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
18. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Warszawa, dnia 2 kwietnia 2015 r.

Ministerstwo Skarbu Państwa

Rafał Baniak
Podsekretarz Stanu

DRiPP.520.2.2015

Pan
Wojciech Kutyla
Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Szanowny Panie Prezesie,

W związku z otrzymaną „*Informacji o wynikach kontroli restrukturyzacji przedsiębiorców przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. finansowej ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców*” uprzejmie informuje, iż zgodnie z obowiązującymi przepisami Minister Skarbu Państwa przekazuje ARP S.A. środki z FRP w celu udzielania przez Agencję pomocy lub wsparcia niebędącego pomocą publiczną. Minister Skarbu Państwa działając jako Walne Zgromadzenie ARP S.A. ustalił zasady udzielania finansowania ze środków FRP nie wprowadzając kryterium sektorowego w tym zakresie.

W związku z powyższym, a także mając na uwadze stanowisko Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie kwestionujące możliwości udzielania pomocy zakładom opieki zdrowotnej, w przypadku uznania przez Zarząd Spółki, iż wniosek złożony przez jednostkę ochrony zdrowia spełnia kryteria wynikające z obowiązujących przepisów oraz ustalonych przez Spółkę zasad, w ocenie Ministerstwa Skarbu Państwa nie ma przeszkód do udzielenia finansowania takiej jednostce.

Przedstawione powyżej stanowisko prezentowane jest również poprzez Walne Zgromadzenie Spółki, które kilkakrotnie wyraziło zgodę na udzielenie finansowania przez ARP S.A. jednostkom sektora ochrony zdrowia.

z poważaniem
Rafał Baniak
(dokument podpisano elektronicznie)

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

KGP-4101-004-00/2014

Warszawa, dnia 10 kwietnia 2015 r.

OPINIA

Prezesa Najwyższej Izby Kontroli
do *Stanowiska* Ministra Skarbu Państwa
do *Informacji o wynikach kontroli restrukturyzacji przedsiębiorców przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. finansowanej ze środków Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców*

W przedmiotowej *Informacji o wynikach kontroli* Najwyższa Izba Kontroli nie podważa możliwości i zgodności z prawem - udzielania zakładom opieki zdrowotnej przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A., pomocy i wsparcia niebędącego pomocą publiczną, ze środków pochodzących z Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców. W sformułowanych uwagach Izba wskazała natomiast na potrzebę ponownej analizy trafności i celowości rozwiązania polegającego na udzielaniu pomocy jednostkom ochrony zdrowia ze środków tego Funduszu przez Agencję powołaną przede wszystkim do wspomagania rozwoju poszczególnych gałęzi przemysłu i przedsięwzięć o charakterze gospodarczym.

Jednocześnie NIK z satysfakcją przyjmuje, że Minister Skarbu Państwa w przedstawionym *Stanowisku* nie kwestionuje ustaleń kontroli ani oceny ogólnej przedstawionej w *Informacji*.